

Posvečena 400 letnici Svetogorske božje poti

El Monte Santo cerca de Gorizia, es uno de los santuarios más famosos de la Virgen, que apareció en 1539 a la joven Ursula Ferligoj y le mandó se levante allí un templo. Este año se celebra el cuarto centenario.

El tiempo, veloz, sigue su inalterable trayectoria dejándonos por estela un puñado de recuerdos.

Un valle, al pie de las montañas, una ciudad y un río. En la más alta se eleva sólida y majestuosa una iglesia y la circundan un grupo de casas. Un camino tortuoso lleva hacia ella. Es un camino blanco que a veces degenera en sendero abrupto y pedregoso y otras se transforma en una escalinata de peldaños deshechos por el tiempo y la guerra.

Ya estamos arriba. Han pasado dos horas de cánticos, de rezos, de descansos y sudores. Ahora una pradera, la iglesia, su campanario, las casas...

A vuestros pies se extiende la llanura verde, cultivada; la ciudad blanca; el río torrentoso, que parece una cinta celeste desprendida del cabello de una niña rubia; las aldeas, un grupo de casas alrededor de una iglesia; cielo azul y nubes blancas; montañas verdes, pardas, negras y grises.

La iglesia es una construcción de piedra y lleva su majestuosidad en sus líneas simples, limpias.

El interior es sencillo, casi pobre, pero encierra el tesoro grandísimo, la imagen venerada de la Virgen del Monte Santo, consuelo de tantos afligidos.

DARINKA ČEHOVIN

Slika zgoraj: Podoba svetogorske Kraljice. — Na levi: Marija se prikaže Urški Ferligojevi in ji naroči: "Povej ljudem, da naj mi tukaj zidajo hišo in naj me prosijo milosti." — Spodaj: Pogled na Sveto Goro, z novo veličastno baziliko, ki je bila sezidana po končani svetovni vojni.

PROGRAM SLOVESNOSTI OB 400 LETNICI SVETOGORSKE BOŽJE POTI, KI JIH PRIREJA JO SLOVENSKI VERNIKI V JUŽNI AMERIKI, SVETOGOR- SKI KRALJICI NA ČAST

18. JUNIJA: Ob 10 h. na Paternalu sveta maša in blagoslov podobe Svetogorske Kraljice.
Ob 4 uri: Posvetitev Slovencev Svetogorski Mariji in slovesne litanije na Avalosu 250.
Ob 5 uri: Slovesnost v šoli (Paz Soldán 4924) z zanimivim programom in otvoritvijo centralne knjižnice.
25. JUNIJA: Na Avelianedi dopoldne blagoslov Marijine podobe. Popoldne: posvetitev Mariji.
20. AVGUSTA: Velika slavnostna prireditev v dvorani Azcuénaga 158.

DUHOVNO ŽIVLJENJE je mesečnik.

Uredništvo in uprava:

Pasaje Salala 60.

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 63 - 6832

Kličič od 11—13 ure in po 7 uri zvečer.

Ob sredah in petkih popoldne ni doma.

Letna naročnina za Argentino 2 \$.

Za Jugosavijo 40 Din.

Za druge dežele 3 \$.

CERKVENI VESTNIK

4. junija: Maša na Paternalu za Jožefo Faganel. Molitve na Paternalu.

11. junija: Maša na Avellanedi za rajne Lešnjak. Molitve na Paternalu

18. junija: Na Paternalu slovesnost svetogorske 400 letnice. Popoldne slovesnost istotam.

25. junija: Na Avellanedi slovesnost 3 obletnice slovenske službe božje, z blagoslovom podobe svetogorske Kraljice.

Popoldne na Avellanedi ob 4 uri (Man. Estevez 630).

SVETOGORSKA SLOVESNOST

18. junija na Paternalu (Av. del Campo 1653) se bo vršila z veliko svečanostjo. Za tisti dan pričakujemo visoki obisk eminence Kardinala, buenosaireskega nadškofa dr. Copella, ki bo imel slovesno sveto mašo, med katero bo darovanje za kritje stroškov. Pri darovanju se bodo delile tudi svetogorske podobice za spomin na to lepo slovesnost. Zato se boste tega darovanja gotovo tudi z veseljem vdeležili in doprinesli vsak nekaj za pokritje stroškov. Darovanje bo okrog oltarja. Med tem pa bo ljudsko petje Marijinih pesmic. Prinesite si s seboj knjižice s pesmimi. Svetogorsko himno boste dobili v cerkvi.

PODOBNO SLOVESNOST

bomo praznovali na AVELLANEDI 25. junija, ko bo tudi slovesnost proslave obletnice službe božje. Tudi tam bomo blagoslovili Marijino podobo. Tisti dan se bo tudi popoldanska slovesnost vršila na Avellanedi.

V mesecu avgustu bomo priredili tudi posebno zunanjo proslavo svetogorske štiristoletnice, pri kateri, tako pričakujemo, bodo dobrotno sodelovala vsa slovenska društva. Obenem prosim vsa slovenska društva, da bi na dan 20. avgusta (nedelja) ne prirejala kakih svojih prireditev. Upam, da bodo vsa naša društva upoštevala to lepo željo in pokazala dobro voljo tudi s svojim sodelovanjem.

V Lujan bomo romali v novembru.

Hladnik Janez.

27. maja sta stopila pred oltar dr. Viktor Kjuder in Marija Lipičar.

Isti dan sta se poročila tudi Frane Balgač iz Bogojine in Tereza Terplan iz Rogaševcev.

KULTURNA KRONIKA

14 aprila je obhajalo 61 obletnico ustanovitve Jugoslovanskega društva vzajemne pomoči.

23 aprila občni zbor društva Kosovo v Ensenadi.

6 maja se je v Berissu vršila prireditev Jugoslovanskega podpornega društva s sodelovanjem čeških in jugoslovanskih sodelstevskih društev.

14 maja se je ob obilni vdeležbi vršila ponovitev igre "Dos Madres". Geldalci so obžalovali, da niso slišali slovenskega petja. Vdeležba pa je bila zelo velika.

Kraljica Svetogorska

Kraljica, zvezda morska,
in Mati svetogorska!
Ob štiristoletnici
ves svet naj Te slavi!

V viharju tem življenja
gorja in zgolj trpljenja
ozri se zdaj na nas
in prošnje čuj naš glas!

Ozri se v solz dolino
v kateri mi ječimo!
Slovenski rod otmi,
in daj mu boljših dni!

Te prosimo trpini,
daj naši domovini,
da solnce spet prosto
nam zasijalo bo!

Se Tebi zdaj zročimo
goreče te prosimo
iz Tvojih svetih rok
podeli nam dobrot.

Kraljica zvezda morska
in Mati svetogorska
ob štiristoletnici
ves svet naj Te slavi!

F. Lozar

KORISTNI NASLOVI

Poslanstvo kraljevine Jugoslavije za Argentino, Brasil, Uruguay in Paraguay: Charcas 1705, Bs. Aires, U. T. 44—6270.

Konzulat kraljevine Jugoslavije v Rosario: San Lorenzo 937, Rosario de Santa Fé. U. T. 22—012.

Izseljenski korespondent za Uruguay: Ituzaingó 1322, Montevideo, Uruguay.

Provincialat Slovenskih žolskih sester Rosario de Sta. Fé, calle Córdoba 1646, Telefon: 28—083.

Izseljenski duhovnik David Doktorič; Ituzaingó 1322, Montevideo, Uruguay Telef. 87959.

Izseljenski duhovnik Kastelic Jože: Condarco 454. Telef. 63—2435.

Salezijanski duhovnik Ludovik Perinšek, Casa parroquial, Junin de los Andés, Neuquén, Argentina.

Slovenska šola na Paternalu: Paz Soldan 4924, Buenos Aires.

Jugoslovanski patronat (posređovalnica za delo): Bolívar, 314, II. nadstropje, U. T. 33—9905.

Slovenski list, General Cesar Diaz 1657 Buenos Aires, Argentina, U. T. 59—3667. Zavetišče Lipa, Villa Madero FCGBA

18. JUNIJA se vršijo molitve
na AVALOS 250! Ob 4 uri.

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUD

Avda. L. N. Alem 150

Buenos Aires

BENEFICIOS SIN IGUAL, PARA
LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA:

Iº Departamento Yugooslavo

IIº Representante exclusivo en la América del Sud
de

Caja Nacional

de Ahorro Postal - Belgrado

En Yugooslavia existe una gran institución bancaria: Caja Nacional de Ahorro Postal, y que por todas las operaciones que efectúa garante la Nación, por lo tanto es inquebrantable.

Envíe sus giros a Yugooslavia unicamente y por intermedio de su representante oficial.

CAJA DE AHORRO — GIROS — PASAJES
POSTERESTANTE

Horario de 10 a 15, Sábados de 9 a 11 horas.

14 maja je G.P.D.S. v Villa Devoto proslavilo 4 obletnico svoje ustanovitve. Sodelovala so vsa društva in je bila vdeležba zelo velika. Ponovili so igro "Sirota Jerica".

20 maja je bila velika prireditev Ljudskega odra in društva Cankar.

28 maja se je vršil občni zbor "Triglava" v Rosariu.

23 aprila so v Machaguay v Chacu blagoslovili temeljni kamen za novo pravoslavno cerkev. Tam je namreč mnogo pravoslavni Jugoslovani in Božarov.

Iz Jugoslavije je prišel učitelj g. Slavko Gajer. Deloval je doslej blizu Varaždina.

NA SVETO GORO...

Dr. Česnik, doma iz Senabora pri Vipavi je v svoji črtici "Mati" prav lepo opisal tudi svojo pot na Sveto Goro in dovolil objavo v našem listu. Dr. Česnik je danes znan v Ljubljani kot spreten advokat.

"Sv. Gora! Tolikrat sem kot otrok čul o njej, o lepoti božjepotne cerkve — bazilike, o čudovito krasni podobi kronane Marije z Jezusom v naročju med sv. Janezom Krstnikom in očetom Joahimom, o nepopisno očarljivem razgledu na goriško ravan, Jadransko morje, Furlansko ravnino, Brda in gore na zapadu, severu in severovzhodu. Skoro sleherno leto so romali nekateri družinski očetje in matere iz vasi k svetogorski Materi božji. Hodili so peš vso dolgo pot čez Budanje, Šturje, Ajdovščino, Černiče, Šempas, čez Ravnico ali pa čez Ajšovice, Gorico in Solkan na skalnati vrh k Marijinemu svetišču. Že ob drugi uri ponoči so po dokončani košnji in mlačvi odhajali. Če so bili dobri pešci, so zmagali v osmih urah prašno cesto in bližnjice, stero in pota! Tedaj še ni vozila železnica iz Gorice preko Št. Petra, Volčjedrage, Prvačine do Ajdovščine.

Tudi jaz sem kot mlad nižji-gimnazijec pešačil z Vami, draga mati, po Vipavski dolini čez Ajdovščino na Šempas, Gorico in Solkan na Sv. Goro. Pripravil sem si doma majhen križec, ker ste mi povedali, da je navada od nekdanj tak, da ga položi oni, ki prvič gre tja gori, v eno izmed kapelice ob poti."

"Ali si vedel, čemu ta navada?"

"Kako naj bi vedel v tistih brezbriznih in razposajenih letih?"

"Tak križec je bil nauk samozatajevanja, ki je v bridkosti življenja tako nujno potrebno, in spomin na Gospodov križ, ki ga je nosil za odrešenje sveta na goro Kalvarijo, a tudi opomin, da se križa ustrašiti ne smemo, marveč z njim pogumno korakati po zemeljski poti."

"Ta razlaga je gotovo pravilna. A tedaj nisem mislil na globok pomen takih starih navad. Zanimal sem se veliko bolj za lepoto božjega sveta, ki sem ga na novo videl. Prvič sem zagledal cerkev na Sv. Gori s klanca nad Črničami, kjer stoji še sedaj kapelica s sliko svetogorske Matere božje. Še danes mi je ostal v spominu ta lep pogled. Pred nama se je v solneu blestela dolnja vipavska dolina, vasica pri vasici, polja, vinogradi, sadovnjaki, prav do Ajšoviškega gozda pri Gorici, tam na levi pod vznožjem kraške planote srbrn vijugast trak Vipavščice, na desni skalnata, strma, le borno z borovci in hrastjem poraščena pobočja Čavna, Kuelja; na severozapadu čez Šempasko sedlo pri Ravnici je kukala s 682 m visoke Svete Gore Marijina cerkev. Ker leže Črniče komaj 100 m nad morsko gladino, se mi je zdelo, da kraljuje Sv. Gora nad vsem vidnim božjim svetom.

Ko sva prišla na konec Solkana, je pred pokopališčem zavila ena cesta navkreber. Ob začetku te ceste stoji še danes kot tedaj na vsaki strani po en kamenit do 4 m visok steber z latinskima vdolbenima napisoma. Na enem stoji zapisano: Vhod na pot, ki vodi k Marijinim milostim Sv. Gore; na drugem pa: V letu pripravljene zveličanja 1826. Na gori pred nama se je zrealilo Marijino svetišče. Pobočje je bilo skalnato in le redko zaraščeno. Na vrhu pa je bilo precej lepega drevja. Cesta se je vila včasih položno, včasih strmo kvišku. Mnogokrat sva skrajšala pot z bližnjico do prelaza Prevala, od tam se vije cesta v ovinkih kvišku. Pred nama je tekla v ozki dolini od Plavi proti Solkanu prelepa zelena Soča, "bistra hči planin", ena najlepših rek, kar sem jih v življenju videl. V Solkanu se spusti iz tesne struge v estrem ovinku v Goriško ravan. Tam so sezi-

dali čez njo leta 1905 velik in znamenit železniški most v enem samem, največjem kamenitem oboku v Evropi. Med svetovno vojno je bil v sredi razdrt, a so ga po vojni popravili. Tam se Soča razširi v svoji strugi in teče čez Goriško ravan v naročje Jadranskemu morju. Na drugi strani njene struge boči svoje sive skale proti nebu hrib sv. Valentina. Na Prevalu se križajo ceste. Srednja vodi čez nizko dolino proti Čepovanu čez prijazni Grgar, desna pelje proti Trnovemu in Lokvi, leva pa na Sv. Goro. Ob tej poti je bilo tedaj in je tudi še danes več kapelice s slikami sv. Treh Kraljev in raznih zgodb iz zgodovine čudovitega postanka te božje poti. Prispela sva med petjem in molitvami pobožnih slovenskih in furlanskih romarjev do lepih stopnic, ki so prihranile precej dolg ovinek do vrha."

"Na nekaj si pozabil, kar sem Ti bila tedaj tudi pokazala: na skalo, na kateri je počivala Marija z detetom Jezusom v naročju."

"To je le pobožna legenda. Moj prijatelj dr. Lovrenčič jo je zapisal v prav lepi pesniški obliki pod naslovom "Roža Marija" tako-le:

Marija je na Sveto Goro šla
v pretežkem času svojih dni
in je omagala sredi poti
Roža Marija.

In je stopila s steze v stran
in je na skali počivala,
bridke solze prelivala
Roža Marija.

In skala — skala ni bila,
se vdala je kot sedež žameten,
na njem je zasnula blažen sen
Roža Marija.

So se nebeške zvezde čudile,
še bolj se je čudil beli dan,
ko se zbudila je iz sanj
Roža Marija.

V rokah je držala Jezusa,
svojega sina Jezusa
in milo ga je pogledala
Roža Marija.

"Poglej moj ljubi sin ta svet,
tu si počival z mano vred!"
je rekla in še pristavila
Roža Marija.

"Kaj te prosim, ljubi moj sin,
kaj boš dal temu kraju v
spomin?"
"Dal mu bom en lep spomin
Roža Marija!

Skala skala usmiljena
do konca dni bo pričala,
kje si z mano počivala,
Roža Marija!

In ženam, ki pojdejo tod
in se te bodo spomnile,
vse želje se bodo spolnile,
Roža Marija!

Vse želje se jim bodo spolnile,
in dal jim bom en lahek porod
in blagoslovil bom njihov rod
Roža Marija!"

Marija, ki si na Sveto goro šla,
v pretežkem času se na nas ozri
in reši nas sužnjih dni
Roža Marija!

Ko sva prispela po ostrinah skozi prijeten drevo-red na vrh gore, se je razprostirala pred nama precejšna urejena ravan, na kateri je bilo pokopališče, ki je služilo za počivališče, svetogorskih prebivalcev in pobožnih, uglednih Marijinih častilcev Goričanov, ki so želeli počitka ob njenem slavnem svetišču, nedaleč od nje-ga pa velika cerkev z zvonikom in samostanom za oo. frančiškane, ki so pred kratkim prevzeli v svojo skrb in duhovno vodstvo Sv. Goro, z gostilnami in romarsko hišo za prenočišča. Del teh poslopij je stal na zapadni strani cerkve pod stopnicami, ki so vodile izpred obširnega prostora, — vrhu njih sta se dvigala kamenita kipa sv. Gabriela in Rafaela, — do stopnic, na katerih so med glasnim šundrom kupovali romarji Marijine podobe, slike, kipe, moleke, mašne knjižice. Raven prostor pred cerkvijo je bil obdan z nizkim zidom in okrašen z mogočnim kostanjem in lipo. Na sredi zgoraj ošpičeno cerkveno pročelje je bilo iz gladkih, velikih rezanih kamnov, krasili sta ga dve okrogli rozeti in velike oken. Nad močnimi vhodnimi vrati je stal prelep kip Matere božje z detetom Jezusom.

Stopila sva z pobožnimi čustvi v ogromno cerkev s tremi ladjami, ki so jih ločili mogočni osmerokotni ste-

bri in imela prostora za pet tisoč ljudi. Cerkev ni imela stropa. Videti je bilo strešno opeko, ki so jo morda nameravali pozlatiti, da bi svetišče pridobilo na sijaju. Na sredi cerkve je bil dvodelen oltar in okrog njega štirikotna obhajilna miza. Na tem oltarju sta lahko maševala dva duhovnika hkratu in sta pri sv. opravi stala drug drugemu nasproti. Zadivil sem se ogromnim stenskim slikam. Na koncu vsake ladje je bil lep korni obok. Nad njimi pa so bili naslikani prizori iz Marijinega prikazovanja grgarski pastirici Urški Ferligojevi. Srednja slika je prikazovala Marijo, ki govori s klečečo Urško in ji naroča: "Reci ljudstvu, naj mi hišo zida in me milosti prosi!", — desna Urško, ki jo je Marija cprostila iz ječe, leva Urško pred strogimi sodniki. Tudi severno in južno steno so krasile izredno lepe in velike slike: rojstvo Gospodovo in Sv. Trije Kralji, ki častijo novorojenega Zveščarja. Tam spredaj v visokem prezbiteriju je pa stal glavni oltar z milostno podobo svetogorske Matere božje. K temu oltarju je vodilo 11 stopnic. Tudi ob koncu vsake ladje je bil na enako vzvišenem mestu oltar. Iz prezbiterija je bil na levi strani vhod v kapelico sv. Mihaela, kjer je bil drugo leto potem umrli kardinal Misija pokopan, na desni strani je stala zakristija. Za glavnim oltarjem je bil velik prostor s 4 spovednicami. V tem prostoru in za glavnim oltarjem je viselo vse polno slik, svetinj, bergelj in pisanih zahval, — glasnih prić uslišanih prošenj ubogih Evinih otrok!

Ko sva pozdravila Marijo in pomolila pred njeno milostno podobo v glavnem oltarju, sva šla poiskat prenočišča in se pokrepčat, da se potem znova vrneva v cerkev, opraviva spoved in prisostvujeva večernicam, ki sose ob sobotah vedno slovesno obhajale.

Dobila sva prenočišče; v gostilni pri Černetu sva se okrepčala, nato sva pa četrt ure uživala krasen razgled. Prav pred nama je ležala sončna Gorica v ravnini, posuti daleč naokrog z ljubkimi vasmi Št. Andrejem, Mirnom, Scvodnjami, Št. Petrom, Podgoro, Pevmo, Ločnikom in drugimi. Od zapada sa naju pozdravljala Brda — goriški vrt, ves posajen s trtami in žlahtnim sadjem — breskvami, češnjami in smokvami; vasice Števerjan, Kojško, Kozana, Biljana, Medana, Št. Lovrene, Vrhovlje z belimi cerkvami in zvoniki so se v večernem solneu lesketale in pošiljale pozdrave. Vsaka je stala na svoje mgričku ali gorici, kot bi jih postavili tjakaj angelčki in razvrstili v okras goriški deželi. In tam za Brdi je ležala Beneška Slovenija in koncem nje Rezija, kjer biva zadnji odtenek slovenskega rodu, ki ni utonil v italjanski ravnini, kakor je utonilo toliko drugih rodov, ki so skozi gorška vrata narodov prodrli na jug. Na severu in severozapadu so se dvigale protui nebu Julijske in Karnijske visoke planine z mogočnimi vrhovi Krna, Triglava, Rombona in Kanina in daleč zadaj so se svetili v meglenih obrisih Dolomiti. Od vzhoda so kukali prijazno iz idrijskih in trnovskih gozdov obraščeni vrhovi, še dalje za njimi pa Nanos in Hrušica, na jugovzhodu se je pa skrivala kot sramežljiva nevesta Vipavska dolina za hrib sv. Gabrijela. Tam daleč preko Krasa se je ustavilo oko na lesketajočem se Jadranskem morju in istrski obali. V temnih obrisih je molela proti nebu svojo sivo glavo Učka gora. Na Jadranskem morju so se gibale male pike — parobrodi in jadrnice, ki so plule iz Trsta proti Benetkam. Če bi imela daljnogled, bi bila videla devinsko in tržiško obalo in rokave čudovite reke Timav in Gradež. Nehote se je nama ustavilo oko na furlanski ravnini in sredi nje na magočnem samotarju, oglejskem stolpu, spomeniku nekdanje moči in slave oglejskih patriarhov, ki so bili dolga stoletja tudi naši cerkveni poglavarji. Najino oko se ni moglo ločiti od

valov bistre Soče, ki se je lesketala v sončnih žarkih sredi goriške ravnine prav tja do izliva v sinjo Adrijo. V linah svetogorskega zvonika se je tedaj oglasil 63 centov težak orjak — veliki zvon.

Njegovemu močnemu, mehkeemu in ljubeznjivemu glasu so se pridružili še drugi glasovi ostalih zvonov — zvonilo je "sv. večer" h Gospodovi nedelji. Zdrabila sva se iz najinega razgledovanja in odšla v cerkev, bila pri večernicah, opravila spoved in se pomudila dolgo med romarji, ki so po skupinah glasno molili rožni venec, litanije in peli Marijine pesmi. Peli ste tudi Vi vsakovrstne stare Marijine pesmi. Neki stari mož je pa sredi cerkve z mogočnim in tresočim glasom prepeval staro pesem, ki je nisem nikoli več v življenju čul in sem si od nje zapomnil le dve vrstici: "Cel svet se je tresel, ko je Jezus križ nesel."

"Še neko drugo zelo lepo pesem so peli goriški romarji na čast sv. Rešnjem Telesu. Takole se je glasila:

"Ta sveti kruh in rešnja kri, ta pravi Bog večne moči.	Mašnik požegna sveto kri, grešnik se nizko prikloni
Saj te iz srea ljubimo, za Stvarnika spoznavamo!	in ga prosi prav lepo, da mu Bog odpustil bo.
Rojen je bil od Device, na svet je prišel za grešnike.	Počesčena bodi sveta kri, ki od petih ranic si tekla ti,
Saj dal nam je telo svoje, da vsi jeziki govore:	od petih ranic mojga Boga, mojga Boga in Stvarnika.
čprav oči ne vidijo, po milosti zastopimo,	Saj bilo bi dosti ena kapljica, za odrešenje celega sveta.
da tisti je ta pravi Bog, ki nas odreši od nadlog.	Vendar je hotel prelitati vse, oj kapljice do konca vse.
Mašnik požegna ta sveti kruh, z nebes nam pride živi Bog.	Zahvalen bodi večni Bog — Bog Oče, Sin in Sveti Duh!
Angeli z njim sprehajajo, čast in hvalo Bogu dajejo.	Še svojo gnado nam dodaj — vsem vernim dušam sveti raj!

Prav lepa je bila ta pesem. Danes je pozabljena. Izpodrinile so jo nove."

"Da, izpodrinile so jo nove, ki so pa tudi lepe."

"A starih, častitljivih bi ne smeli pozabiti."

"Prav imate, draga mati. V teh starih pesmih je bilo toliko globine in srea naših prednikov, da jih moramo spoštovati, ohraniti in gojiti. A vrniva se nazaj k Sveti Gori. Najin nočni počitek v romarski hiši sicer ni bil popolnoma miren, ker so romarji vedno iznova prihajali prenočevat, glasno govorili in drug drugega budili. Toda zadovoljna sva bila, da sva dobila vsaj postelje. Veliko jih je moralo prenočiti v cerkvi.

Drugo jutro — krasen nedeljski dan koncem avgusta. — Vstala sva zgodaj in odšla v cerkev k sv. maši in sv. obhajilu. Ob šestih je bila maša s pridigo in petjem. Ob sedmih sva zapustila cerkev, odšla zajutrkovat, nato sva nakupila odpustke, med njimi tudi "knjižico" zgodovini božje poti na Sveti Gori in odšla proti domu čez bližnjico preko Ravnice in sedla nad Šempasom na veliko cesto proti Ajdovšičini. Ko sva med potjo večkrat počivala, sem prebral v odlomkih zgodovino Svete Gore. In kaj sem iz nje razbral?

KAKO JE NASTALA SVETA GORA

Svetogorska božja pot je nastala v času, ko se je Lutrova kriva vera širila tudi po slovenski zemlji in je bila nevarnost, da počene strupene korenine tudi med našim narodom. V tej veliki dobi se je po ustnem izročilu neko soboto meseca junija 1539 na Skalnici (tako se

je tedaj nazivala Sveta Gora) prikazala v pobožno molitev zamašnjeni nedolžni pastirici Urški Ferligojevi po domače Piskovi iz Grgarja na zlatih oblakih prelepa gospa Marija Devica z Jezuškom na desni roki. Marija je stegnila levico, pokazala proti vrhu gore ter rekla sladko prijazno pastirici: "Reči ljudstvu, naj mi tukaj hišo zida in me milosti prosi!" Urška se je prestrašila, češ, da ji ne bodo hoteli ljudje verjeti, da je videla tako izredno božjo prikazen in dobila tako visok ukaz. Toda nebeška Gospa jo je potolažila in ji obljubila posebno vedovala doma v Grgarju in sosednjih vaseh in v Gorici o Marijini prikazni. Ljudstvo ji je verjelo. Za zadevo so se začele zanimati javne oblasti. Zaprli so Urško v ječo. Ponoči se ji je prikazala Marija, vsa lepa in svetla, jo odpeljala iz zaporov in postavila na Skalnico. Še drugič in tretjič so jo zaprli. Obakrat je bila čudežno osvobojena. Bogati in ubogi so hiteli nato, da postavijo čimprej Mariji dostojno svetišče. Štiri leta so zbirali darove in gradili cerkev. Leta 1544 je že stal na Skalnici — sedaj Sveti Gori — Marijin hram iz rezanega kamna s tremi ladjami, ki so bile pregrajene z dvema vrstama visokih kamnitih stebrov, ki so nosili oboke. To leto jeseni ga je generalni vikar oglejskega patriarha že tudi posvetil, patriarh sam, kardinal Marko Grimani, pa mu je daroval milostno Marijino podobo, slikano na lesu, približno 1 m široko in 70 cm visoko, ki krasi še danes glavni oltar v prezbiteriju.

Sveta Gora pred vojno.

Dvajset let je bilo svetogorsko svetišče izročeno v dušnopastirsko oskrbo solkanski župniji, nato so ga oskrbovali in vodili od leta 1565 do 1786 oo. frančiškani ib bosenske province, ki so si sezidali prostoren samostan, v Solkanu pa hospic in bolnišnico za onemogle in stare menihe. V tem času se je cerkev zelo oplešala z novimi kamenitimi oltarji. Sezidala se je nova kapelica sv. Mihaela z vhom iz evangelijske strani od velikega oltarja. Zgradili so tudi nov lep marmornat glavni oltar in vanj prenesli na Poreijunkulo 1686 milostno podobo. Izreden dogodek za to slavno božjo pot je bilo slovesno kronanje Marijine podobe dne 6. junija 1717. Izven mej Italije je bila svetogorska podoba druga, ki je bila tako izredno odlikovana, znamenje, da je sv. stolica smatrala zahtevo vernega ljudstva, ki je častilo Marijo na tem svetem kraju, kot velikodušno čudodelno pomočnico, za upravičeno. Tedaj so se opravljale izredne slovesnosti skozi celih 8 dni in je bilo obhajanih 133.000 romarjev. Kako ganljiva je bila slovesnost kronanja milostne podobe, ki se je izvršilo v Gorici na Travniku, kaže ta-le izreden dogodek: Med gledalci, ki so radovedno ogledovali veličastni sprevod, je bil tudi

neki že prileten jud Mozes Montefiori. Ko je uzrl milostno podobo, ga je prešinilo neizmerno veselje. Ves vznemirjen ni mogel prikrivati svojih čustev in je zaklical: "Jaz postanem kristjan, postanem kristjan!" Res se je dal poučiti v katoliških resnicah in kmalu na to krstiti v stolnici v Gorici.

Deset let po tem znamenitem dogodku kronanja je dobil oltar Matere božje odlikovanje privilegirane oltarja, kar pomeni, da je bil z vsako sv. mašo za rajne, ki je bila darovana na njem, združen popolni odpustek. Ta privilegij je bil pozneje prenešen na oltar sv. Ane ozir. sv. Križa sredi cerkve. Istega leta je tedanji papež Benedikt XIII. dovolil vsem romarjem, ki obiščejo ob določenih dneh sedem svetogorskih oltarjev enake odpustke, kakor jih zadobe romarji, ki obiščejo sedem oltarjev v baziliki sv. Petra v Rimu in opravijo molitve po namenu sv. Očeta. Papež Klement XII. je naklonil svetogorskim romarjem še eno veliko milost: Vsak je mogel dobiti popolni odpustek enkrat na leto, ako je obiskal svetišče, prejel sv. zakramente in molil po namenu sv. Očeta. Ta odpustek, ki je bil prvotno podeljen le za sedem let, je papež Pij VI. leta 1777 potrdil za vse čase.

Prišla je pa nad Sveto Goro doba razdejanja. Cesar Jožef II. je 30. aprila leta 1785 podpisal odlok, naj se božja pot ustavi, cerkev in samostan porušita, hospic v Solkanu pa zapre. Dne 28. januarja 1786 so ta odlok izvršili. Milostno podobo so odnesli v solkansko župno cerkev, oo. frančiškani so se poslovili od Sv. Gore in prešli v samostan oo. minoritov na trgu sv. Antona v Gorici, pozneje pa na Kostanjevico v samostan izgnanih karmeličanov. Vse premoženje svetogorskega svetišča je bilo prodano za 1.500 goldinarjev, zvonik popolnoma porušen, samostan in romarsko prenočišče sta bila podrti, cerkev razkrita, marmornati tlak pokončan, dragocene ploče raznešene na vse vetrove, cerkovne rakve zasute, zaobljubljeni spomini razmetani. To silno pustošenje je prizaneslo edino kapelici sv. Mihaela, nebeškega vojščaka.

Sedem let je bivala Marija v begunstvu v Solkanu. Dne 14. marca 1793 je pa došel iz Dunaja odlok, da se svetogorska božja pot ponovno vzpostavi. Čez dobre tri mesece se je tam na Sveti Gori pela že zopet slovesna sveta maša v obnovljenem svetišču, na nedeljo sv. Mihaela istega leta pa se je vrnila tudi milostna podoba iz Solkana na veliki oltar. V spomin na to slovesnost, ki se je je udeležilo 40.000 ljudi, so vzdali nad glavnim vhom pod kip Matere božje kamenito ploščo z napisom v latinskem jeziku: "Jaz pa sem ostala na gori kakor prej."

Cerkev so oskrbovali in dušno pastirstvo vodili skozi celo stoletje razni svetni duhovniki z veliko vne- mo in požrtvovalnostjo, dokler jih niso leta 1901 zamenjali oo. frančiškani slovenske province sv. Križa.

In kaj naj še povem o Sveti Gori, kar ni bilo zapisano v oni drobni knjižici?

Leta 1907 je naklonila sveta stolica svetogorski cerkvi častni naziv bazilike, kakor se imenujejo nekatere cerkve v Rimu in le redkokatera cerkev v drugih krajih.

Pred svetovno vojno je božja pot zopet pod skrbnim in večšim vodstvom oo. frančiškanov in pa zaradi velike naklonjenosti višjih goriških duhovnih pastirjev zelo pridobila na ugledu in sijaju. Po novi bohinjski železnici so prihajali romarji večkrat s posebnimi vlaki. Letno je obiskalo Sveto Goro do 100.000 romarjev, romarskih procesij je bilo do petnajst. Ne le verske, tudi prosvetne katoliške organizacije so imele tam gori pod Marijinim varstvom svoja zborovanja. Na enem takem

velikem taboru Prosvetne zveze goriške, je na obširnem prostoru za cerkvijo govoril pok. dr. Janez Ev. Krek.

Prišla je svetovna vojna in 24. maj 1915, ko je napovedala Italija nekdanji Avstro-Ogrski vojno. Že naslednjega dne 25. maja je zasedlo Sveto Goro avstrijsko vojaštvo. Poveljnik vojaškega oddelka je odredil, da morajo vsi prebivalci v eni uri oditi. Tedanji gvardijan p. Marijan Širca je zaprosil, da bi smela kot varuha svetišča ostati on in p. Frančišek Ambrož. Prošnja ni bila uslišana. Milostno podobo so zavili v dragoceno preprogo, najdragocenejše naložili na vozove in odšli.

Sedem dni so ostali v Grgarju v upanju, da se bodo mogli vrniti, toda zaman. P. Frančišek je z vojaškim avtomobilom odpeljal Marijino podobo do Sv. Lucije in od tam z vlakom v Ljubljano dne 1. junija 1915, kjer je jinega Oznanenja, kjer je ostala begunka do 9. oktobra dobila zatočišče v prvem stranskem oltarju cerkve Marije 1921. Med tem je vihrala ob Soči vojna burja in podrla svetogorsko svetišče v razvaline. Zvesto je stražil z dovoljenjem vojaške oblasti to svetišče p. Frančišek. Ko je pa postalo njegovo bivanje tam gori brez pomena, je odšel k usmlijenim bratom v Gorico in tam stregel ranjenim vojakom, dokler ga ni zadel drobec sovražne granate. V smrtnem boju je izrazil željo, naj bi ga pokopali na Sveti Gori. To željo so mu tudi izpolnili. Ponoči so ga odnesli s častno stražo častnikov na samostansko pokopališče in 15. aprila 1916 tamkaj pokopali z vojaškimi častmi kot junaka.

Po svetovni vojni se je Sveta Gora dvignila zopet iz razvalia. Pozidali so svetišče in samostan in opremili z vsem potrebnim, da je veličastno, kot je bilo nekdanj. Marijino podobo so prenesli najprej v stolnico v Gorico, nato 2. oktobra 1922 na Sveto Goro v slovesnem sprevedu, kakršnega še ni videla goriška dežela in je štel 100.000 ljudi pod vodstvom prevzvišenega nadškofa dr. Sedeja. Med potjo so jo pozdravljale slovenska dekleta Marijinih družb. Na vrhu so čakale tisočglave množice in svetogorski zvonovi so zapeli kraljici zemlje in neba veselo pozdravno pesem.

Kadar se spomnim na najino romanje k Mariji svetogorski, kadar se spomnim na tolikratne obiske v poznejših fantovskih, akademskih in prvih stanovskopokličenih letih, mi je zdaj težko pri srečanju, da morem le redkokdaj tja na našo najlepšo božjo pot. Njena zgodovina je polna brikih in težkih, a tudi toliko lepih, slavnih in milosti polnih dni pa mi priča, da vselej po dežju in viharju zopet zasije sonce.

Marija svetogorska, ki si v sladki naši materinščini nagovorila nedolžno grgarsko pastirico, obvaruj ob Adriji in Soči naš rod, ki že 400 let v stiskah in bridkostih zemeljskega življenja išče pri Tebi pomoči in Ti kliče:

Ti, o Marija, naša Kraljica,
Ti besednica revnih sirot,
k Tebi hitimo, se Ti zročimo
Tebe slavimo, polno dobrot!"

SPOMINI...

Kresni večer leta 1915. je bil. Kakor se ljubeča mati sklanja nad svojim detetom, tako je zahajajoče sonce še in še objemalo in poljubljalo s svojimi žarki svetogorsko svetišče — kakor da se poslavlja... Toda, zatoniti je moralo, da je tiha noč nežno in ljubeče razgrnila čez bojno polje svoj črni plašč noči. Kresni večer je bil, toda ne oni tajinstveni, ko govori cvet cvetu, temveč bridek — moreč. Nočno ozračje niso razsvetljevale drobne kresničice, le mogočni zubelj plamena je švigal iz naših tihih slovenskih domov, ki jih je rušila in požigala sovražna sila.

Ko se je v tej boli obračal pomoči proseči pogled h svetogorski Kraljici, je planil v temno noč iz samostanskega poslopja ognjen zubelj.

Svetogorsko svetišče je gorelo...

V veliki bolesti je narod zatrepetal in zaplakal kot otrok. Marija! Naša Mati! Mati... V nepopisnem trpljenju so vzdrgotala usta in iz oči je privrel potok solza. Sreča so se trgala, saj vsi oni, ki so bili utrujeni in obteženi so našli mir in uteho pri Njej. Tam so bili viri in moči, ki so jih srkale matere in žene, tam pri Njej so se umirili možje in starci. Kakor, da jim mrzla roka trga boleče srce iz prsi je bilo, ko se je uničil Njen dom, ko se je primorana poslavljala Ona, najboljša Mati, od svojih tlačanih in zatiranih zemskih otrok — Marija naša Mati!

Ogromna neusmiljena roka je še okrutneje zavihtele svoj bič — pregnala je iz rodne grude vse. Prazni in zapuščeni so ostali domovi. Nemirne oči izgnancev pa so begale iz daljave nazaj — išoč svoje opustošeno rodno grudo. Prisiljeni romarji so tavalili v nepoznani svet bogvekam...

Oblačno nebo je ležalo nad Ljubljano in sipalo droban dež na cestni tlak. Mesto je bilo navidezno mirno,

le malo bolj živahno kot sicer. Srečavali so se obrazi, ki so razodevali bol in bridkost.

Begunci so. V mestnem vrvežu ni bilo težko izslediti obraz, kojega bolestna poteza je rezala okoli usten in oči brezmejno gorje trpečega materinstva v izgnanstvu. Tako je tudi mene zanesla ta prerivajoča množica tja do Marijinega trga. Tavalili smo brez cilja. Kako tudi ne, saj up in nada naša — rodni dom je bil v tujčevi roki. Zvonik frančiškanske cerkve me je storil pozorno, njegov vrh je jasno kazal v višave in mi klical, da je tam pripravljen še drugi — a stalnejši dom. Razdvojeno sreče je začutilo novo moč in stopila sem v svetišče. Iz temnega mračnega zidovja je odbijal skrivnostni mir in tišina, ki je tako blagodejna trpeči duši. Jasnejše misli so našle prostor v mojem srečanju ko sem namerila korak proti glavnemu oltarju, kjer ob svitu drobne lučice, v zlati božji hišici biva zdravnik in tolažnik ranjenih sreč. Toda, neka čudna sreča, nekaka radost, ki jo nisem občutila že dolgo, dolgo je prevevala moje srce. Kakor, da čutim bližino nekoga, ki meca biti mojemu sreču zelo drag se mi je zdelo in nehotno so splavale moje oči k prvemu oltarju na levi strani.

Bedim, ali sanjam? — Jeli mogoče? Ti tukaj o svetogorska Gospa! — Zašibile so se mi noge in sama ne vem — kedaj in kako sem se znašla ob Njenem podnožju. Dolgo zadržane solze so privrele na dan — ob Materi, saj Ona je edina, ki ve vse in more razumeti srce ubogega zemskega otroka. Veliki boli sem našla lek, saj sem čutila, da me razume, da čuti z mano, saj je tudi Ona begunka — izgnanka. Zdelo se mi je, da se ljubeče sklanja k meni, da me ubogo kot sem, privije na svoje božje materno srce. V duši sem začutila sladko tolažeči glas: "Ubogi otrok, vstrajaj! Kratki in minljivi so dnevi velikega tedna, a gotova je zarja velikonočnega jutra — zmage!"

Potolažena sem se čutila, saj Ona je vendar Mati, Mati pa razume svojega otročka, saj samo zato je nad vse sladka beseda — Mati Marija! **Eliza K.**

PO ARGENTINI SEM TER TJA

NA OBISKU PRI SLOVENSKEM DUHOVNIKU

No, to je pa nekaj novega kajne.

Zares. Novo je. Sicer sem preje nekoč bral nekje naslov, ki je značil, da mora biti v Mendozini slovenski duhovnik. Toda, bilo je tedaj, ko nisem še nič mislil na svojo pot v Mendoza.

I, seveda je, mi je zatrjevala gospa Brozina. Saj sem jaz bila celo na njegovi novi maši v Jelšanah. In še teto ima tukaj, ki je tudi od tam. Ona živi v Puente del Inka, kjer sta mož in žena upravnika tamkajšnjega hotela.

Šmenta vendar, kakšne zanimive novice grede na dan.

Pa je še drug duhovnik tudi tukaj nekje. To je nek vojaški duhovnik. Pavla, to je ona, ki živi v Puente del Inka, je pravila, da je imel on gori birmo tedaj, ko so bile vojaške vaje, in da sta ona in njen mož bila vsak šestim otrokom za botro, ko je tisti gospod imel birmo. On je pravi Slovenec, saj je slovensko govoril, le tega ni vedela Pavla, od kod da je doma.

Tako mi je gospa Brozina dala kar dovolj misli.

In prav na pepelnico popoldne sem se namenil, da ugotovim, kaj je na stvari.

V Don Bosco sem se namenil. Tam da živi.

Ali bi mogel govoriti z ravnateljem, tako sem vprašal vratarja.

Seveda — le za hip počakajte.

Kmalu se je pokazal ravnatelj. Suha postava, ljubeznjiv obraz, mlada oseba.

Bo, tako sem presodil. Kakih 37 let bo imel. Tako mora biti, če je pel novo mašo leta 1928.

Kar takoj sem stopil na dan s pravo barvo.

Malo nasmehnil se je in kar gladko povedal:

Da. Malo sem Slovenec. Pa le malo. Zato mi ne smete zameriti, če slovensko bolj slabo govorim. Rojen sem namreč tukaj v Mendozini.

In stariše imate še žive?

Mamo še. Živi tukaj. Oče je pa že davno umrl. Imam tudi sestre. Živijo pa v Maipú, ne daleč od tu.

Kar čudim se, kako, da vam še tako dobro gre slovenska beseda, če ste tukaj rojen in tu odgojen, kjer s Slovenci niste imeli nič stikov.

In poleg tega morem povedati še to, da sem Slovenec le po materi. Ona je doma iz Jelšan na Pivki. Oče je bil pa iz Kastva. Sem so prišli pa že pred 40 leti. Jaz sem tako svojo mladost preživel tukaj. Stopil sem k Salezijancem in oni so me poslali v Turin, kjer sem dovršil bogoslovje in nato v Jelšanah pel novo mašo. Tam sem se nekoliko priučil slovenski besedi.

Tako mlad, pa že ravnatelj zavoda! Ali ni starejših duhovnikov tukaj z vami?

Da, toda ravnatelj biti, to je strašno sitna stvar. In tako je to padlo prav name. In samo tega si želim, da bi me te dolžnosti kmalu razrešili.

In z našimi ljudmi imate kaj stika?

Trenutek prosim, se je opravičil, in naročil slugi naj nekoga pokliče. Samo trenutek, pa pride naš rojak Jurišič, ki je naš bolničar. Zlat fant je. Doma iz Istre. Ni še dolgo v deželi.

Kmalu je prišel Jurišič, ki me je s prva debelo pogledal, ko je pa moje ime slišal, se je takoj domislil in povedal:

Da, gospod, saj sem bral vaše ime v Duhovnem Življenju, ki mi ga daje čitat gospod ravnatelj.

Odstranil se je za hip ravnatelj in sva se pogovar-

jala s Jurišičem. Kmalu je bil nazaj in mi je prinesel več naslovov.

Tule imate nekater naslove, menda bodo bolj Dalmatinci. Če utegnete, pogledajte za njimi.

Še marsikaj smo se pogovorili.

Ali bi morda vtegnili stopiti malo z mano, da si ogledam mendoške zanimivosti in se še kaj pomeniva.

To mi boste morali pa že oprostiti. Zares nimam časa, kakor tudi bi rad vaši želji ustregel.

Razumel sem njegov izgovor, ker vsak čas je zvonil zvonec in vsak čas je vratar najavil, da čaka ta in ta.

Pač pa naj vas spremlja Jurišič. Kar stopite in se pripravite, da spremlite gospoda.

Ko sem se poslovil, me je povabil naj pridem potem nazaj, da me bo čakala večerja in postelja.

Prosil sem ga še za točen naslov.

Tule imate vizitko.

Serdoch Pedro. Director, Don Bosco, Córdoba 217, Mendoza. Tako sem bral na vizitki.

Torej tudi rojaki v Mendozini ne bodo imeli izgovora, da so zato zanemarili vero, ker ni bilo duhovnika, da bi se mogli spovedati. Kar v Don Bosco, Córdoba 217 stopite. Pa boste v kapeli imeli priliko za sveto spoved. Pa tudi za dober svet boste lahko vprašali g. ravnatelja, ki je prav tako ljubeznjiv, kakor je bil njegov vzornik Don Bosco. Res, da je zelo zaposlen, toda za našega človeka bo že našel hip časa in bo radovoljno šel na roko, če bo le mogel.

PO MENDOZI SEM IN TJA.

Ono s čemer se Mendoza najbolj ponaša, je "Parque San Martín". Če hoče kdo videti Mendoza, ga mora pač ogledati.

Tja sva se namenila najprej z Jurišičem. Ni težko tja priti. Za 10 ct. se pelješ lahko vsako minuto. Saj prav tja vozi največ vozil. Pa naj bodo omnibusi ali kolektivi ali tramvaj.

Za človeka, ki ni videl lepih botaniških vrtov in živalskih ograd, je to pač nekaj novega in izrednega. In tukaj v tej deželi, kjer je narava sama radi klimatičnih razmer zelo skopa, je taka prikazen še bolj zaželenja.

Ni da bi deval ta lepi park v nič. Saj ima zares marsikaj lepega in zanimivega. Pa sem prepričan, da ko bi dali Buenos Airesu na zbiro tisti park ali pa ljubljanske Tivole z Rožnikom, da bi brez pomisleka glasovali vsi za Rožnik...

Za to deželo je pa seveda nekaj prelepega. Kar je bilo pa zame najlepše, je bilo tam sredi gošče nekje, kjer je mali lazek. Ravno v kopico je bila zloženo seno. Iz kopice pa so rastle dolgi lati neke bele latovke, ki zra-

ste tudi po 3 m visoko. V ozadju pa so zelene jelke naslanjale pogled na dolga jagnjeta, in je bilo vse podobno, kot da se tam začenja pravi gozd. Tista slika je bila pač najlepša od vsega. Pač vredno, da sva si vzela sliko za spomin.

Tamle vidite je pa "holm slave" — Cerro de la Gloria.

Lepo zelen in z drevjem poraščen naju je pozdravljaj griček, kake dobre četrt ure oddaljen.

Toda vse tisto drevje in zelenje morajo prav tako umetno zalivati, kakor tukaj v parku. Brez tega ni nič v tej deželi.

Zadaj za "holmom slave" pa so kipeli že visoko v nebo gorski velikani, ki so pa seveda komaj predhribje pravih And. Velikokrat se paradno odenejo z belim plaščem. Seveda ne v poletju. Večni sneg in led je pa tam kjer gre čez 5000 m v višino.

Tamle leži "jezero".

Umeten bazen se vije precej na dolgo in ob njem stojil lep hotel, zgrajen čisto v obliki ladije. Je eden tistih hotelov, kjer je vedno "pustni dan", ali bolje "pustni večer"....

Še malo sva stopila po gaju, kjer da človeku resnično veselje, ko stopaš med drevjem, kateremu ni videti do vrha in skozi travo, kakor da bi stopal doma čez njivo tedaj, ko je pel "kosec" svoje pesmi skrit v deteljni gošči iz katere je rasla bogata pahovka. Le tiste asfaltirane ceste, po katerih drve avtomobili kazijo sliko prave božje narave.

V zverinski vrt nisem stopil. Saj sem jih videl že dovolj takih in boljših zverinjakov. In tudi časa mi ni bilo na razpolago.

Nazaj v mesto sva torej krenila.

S ponosom nazivajo mesto "La capital de los Andes". Ko bi Andi bili pokriti z bujnim zelenjem, kakor je to navada v Alpah ali tudi v Andih na zapadni, čilski strani, potem bi to mesto nedvomno zaslovelo vse bolj. Od tu je izhodišče v celo vrsto raznih toplíc, tako v Cacheuto in Villavicencio in še nebroj drugih, ki se manj imenujejo, ki pa prav izdatno zdravijo razne bolezni. Le žal je narava kjer ni umetno negovana podobna pravi puščavi. Pa vseeno je mesto jako narastlo. Samo mesto ima blizu 100.000 ljudi. Z bližnjo okolico, to je z občinami, ki se mesta samega prav drže pride na 200.000. Polovica vsega prebivalstva v provinci živi na ozemlju 40 km na dolgo in na široko.

To, po čemer Mendoza najbolj slovi so njeni sadni pridelki. Ima pač tako podnebje, da uspeva vse, kar kdo hoče. Samo vode je treba.

Če stopaš po mestu, te začudijo globoki obcestni kanali. In kar vse ulice so tako. Izprva sem mislil, da je to morda zaradi velikih nalivov. Pa sem dognal, da je prav nasprotno. Na večer sem namreč videl, kako so se tisti kanali napolnili z vodo in vodili vlago vrtom po mestu ali pa nasadom in polju skozi mesto na drugo stran.

Mesto ima polno lepih parkov z visokimi topoli.

Glejte gospod, mi je v tramvaju pokazal neki mož, ko sva prišla v razgovor. Pri vas v Jugoslaviji nimate takele golazni kajne, ki nam uničuje naše topole..

Zares sem pogledal in videl, kako je nekatero drevje že porumenelo, dočim je drugo tam poleg polno svežega zelenja.

Tole je "bicho cesto" ali "bicho canasto"... košarnik. Neka žuželka, ki vse listje in vse zelenje vniči.

Zares je bilo videti polno tega mrčesa, ki je zaubljeno viselo po vseh vejah.

Ne morete si misliti, kako mene to boli, ki sem tega mesta in te dežele sin. Saj moj oče je bil celo dvakrat

gubernador v Mendози. Morda si vi mislite, da smo tako zanikrni mi iz Mendoze. To je že res, da ga radi spijemo kak kozarček. Saj nam tudi dobrega Bog da, toda naše mesto pa le lepo negujemo. Kaj ne da se vam vidi lepo?

Seveda. Čez vse. Nič tako lepega nisem videl še v Argentini. Kaj pa naj mu drugega rečem? In če sem mu še tako poceni napravil tako veliko veselje in navsezadnje je pa tudi resnica...

Le pridite spet drugo leto. Boste že videli, da te golazni grde ne bo nič več. Jo bomo že pregnali. Le od kod je ta spaka sem prišla. Do letos je nismo poznali.

In potem me je začel opozarjati še na to in ono zanimivost v Mendози. Naj bi šel pogledati velike vinarne, in tja kjer polnijo steklenice z mineralno vodo Villavicencio, katera priteče iz 50 km oddaljenega izvirka po ceveh.

Nisem o stvari dovolj poučen, da bi sodil o mineralni vrednosti te slatine. Tukaj pač velja kot najboljša. Dvomim pa, da prekosi štajerske slatine.

Opozoril me je nadalje na Cacheuto, potem na topliče Los Molles 360 km od Mendoze, ki ima izredno mnogo žvepla in je izdatna zlasti zoper kožne bolezni.

Še bolj visoko pa leže toplice Sosneado (2180 m nad morjem) tudi žveplene. Podobne so El Peralito. Tudi na Puente del Inca me je spomnil, kjer so toplice v gorah 2720 m visoko.

Torej pač res ima ta dežela dovolj zanimivosti.

PRI MAMI Z MAIPU

Jaz sem se pa pri vsem tem odločil za čisto svoj sklep: da stopim v Maipú obiskati mamó g. ravnatelja zavoda "Don Bosco". Kakih 20 km daleč sva se morala peljati s spremljevalcem. Kmalu sva jo našla.

Da kar ni mogla besed, ko je dobila tako nenaden obisk, to je pač naravna stvar. Tudi zaradi besed samih, ker nima nikoli prilike, da bi slovensko govorila.

Pred 40 leti že je prišla sem s svojim možem. Preje sta živela v Lovranu. Mož je bil pintar. Takrat je šlo vse v Ameriko. Toda, kaj naj bi iskal sodar v Severni Ameriki, kjer so napovedovali boj vsem pijačam. Za vodo pa sedov ni treba. Zato je krenil v Južno Ameriko. In tukaj pa spet: kam naj gre drugam kot tja kjer vino raste. In to je v Mendози.

Takrat je pa bilo tod vse drugače. Mendoze ni bilo niti na polovico sedanje. Iskala sva, kako bi si pomagala. Družina se nama je množila. Pa še ta nesrečni čas. Tedaj je bilo tukaj dosti teško priti do opravka.

In sodarstvo, kaj ni tedaj nič veljalo? tako sem se zanimal. V Lujanu, tamle na oni strani, sem obiskal tudi naše ljudi. Hočevnar se piše eden, je metličan in je tudi sodar. Pa tudi Perič, ki ima sedaj lep vinograd, je tudi začel pred 40 leti kot sodar. Danes je gospodar v zidanci, za katero je tedaj sode delal.

Saj bi bilo nemara tudi z nami kaj podobnega, je nadaljevala mama. Toda Bog je hotel drugače. Odpokličal je moža v večnost. Ostala sem sama s šestimi otroci in še dolgovi. Lahko si mislite, da sem imela teške ure. Toda nisem držala rok križem. Poiskala sem si dela. Postala sem likarica, če znam prav povedati po naše, kaj je "planchadora" in tako sem se borila in hvala Bogu, ki mi je zdravje dal, ki mi še sedaj služi, da sem mogla otroke odgojiti. Danes jih imam pri kruhu že vse. Le da nesreč ni nikoli konec...

Kmalu sem si mogel misliti na kaj meri. Saj je prav tedaj prišla njena hči v črno oblečena. Ko smo se pozdravili, sem kmalu zvedel žalostno zgodbo. Vdova je.

Pred par meseci je odpotoval njen mož v večnost. Ostala je z dvema otročičkoma. V trgovskem podjetju, kjer je delal mož, je kar sama zavzela njegovo mesto. Ker je to skupaj z bratom, in ker so si med seboj dobri, kar gredo naprej.

In od doma, kake spomine imate, gospa, sem se zanimal.

Spomine? So tako stari že. In tudi ne vem, kje so. Bila sem po Trstu, na Reki, v Opatiji, v Lovrani... Vsepovsod je mož iskal sreče. Pa če bi se toliko potrudila doma kot tukaj, bi nama gotovo šlo mnogo bolje. Kako sva se zmotila, ko sva mislila, da naju v Ameriki komaj čakajo. Trdo je bilo tu življenje in še sedaj imam vedno dovolj skrbi. Sedaj moram iti na pomoč eni, sedaj drugi hčeri. Sedaj mi spet zbolí sinova žena, in koliko je skrbi z otroci.

No, to je pa res, da za kos kruha mi danes ni treba skrbeti.

Pri salezijancih:

V sredi g. ravnatelj dr. Peter

Serdoč.

V Cacheuti med

Slovenci.

In sin Peter, ravnatelj v Don Bosco kaj pride do vas?

Prav poredko ga vidim. Strašno je zaposlen siromak. Ves suh, da ga je sama kost in koža.

Čisto vaš sin je. Vaše zdravje in odpornost je prav tako tudin jemu lastno.

In le kaj je pa vas tukaj gori prineslo? je vprašala mama.

Želja, da vas vidim. Vsako leto grem malo na okoli po deželi, da obiščem tudi rojake, ki žive v notranjosti. Letos sem prišel v Mendozo. Res da tudi zato, da vidim to deželo, ki jo nekateri tako strašno hvalijo, da je kar prehvaliti ne morejo, temveč zlasti za to, da naše ljudi obiščem. Ko sem pa dobil v mestu vašega sina duhovnika, sem smatral za dolžnost, da tudi njegovo mamó obiščem. Saj ste edina slovenska duhovnikova mati, ki jo najdem tukaj v tej deželi. Morda, da se še katera kje najde. Toda sedaj ne vem za nobeno drugo kot za vas.

Le škoda, da se mi je slovensko že močno odtujilo. Izmed otrok zna le najstarejši sin in oni, ki je duhovnik. Hčere pa vedo komaj kako besedo. Pač nisem imela skoro nič časa, biti z njimi in šolali so se med samimi otroci tukajšnjega jezika. In poleg tega pa tudi: saj Slovencev tu kar nič ne poznam. Z nekaterimi hrvaškimi družinami imamo nekaj stikov. Toda le malo.

Še marsikaj smo se pomenili, toda ura je šla že na noč. In nazaj do Mendoze je še daleč. Zato sva se po-

slovala s spremljevalcem in sedla v omnibus, ki je prav tisti hip pridrčal.

Pa tudi utrujen sem bil že vsega. Saj sem prišel tisti dan, na pepelnično sredo, že iz daljnega San Rafaela in cel dan na nogah. Pohitela sva. Najprej sem moral iti še po svoj kovček, ki je dobil zavetje v hotelu San Rafael, kjer sem ob prihodu v Mendozo iskal sobo, pa je nisem našel.

Ni postelje. Vse je zavzeto. Prav žal nam je, tako so mi povedali v pondeljek zjutraj. Pa sem se potem z njimi dogovoril, da jih prosim "stanovanje" za moj kovček.

No za tega bo pa že kaj prostora, tako so me razbremenili skrbi in tako sem jaz tekal okoli le s tistim, kar sem mogel nositi v žepu.

Kmalu sva bila v zavodu. Ravno prav sva prišla. Večerje še ni bilo konec.

Ko sem se predstavil, smo bili takoj stari znanci. Saj sta med mladimi duhovniki kar dva, ki sta bila šolska tovariša našega letošnjega novomašnika Vladimira Zmeta. Pripovedovala sta, kako se je vsak četrtek zapri v sobo in ostal sam s slovenskimi knjigami, da ne bi pozabil materinega jezika.

Bolj kot večerje sem bil pa potreben spanja, da bom mogel lepo izpeljati program naslednjega dne, ko sem se namenil v Cacheuto, da pridem malo med gore, da spoznam tamkajšen planinski svet, pa tudi, da pozdravim tam naše rojake, ki delajo pri popravi razdrte železnice.

PO KLANCU GORI IN DOLI...

Pač naravno, da sem samega sebe tako prehitel, da sem že v sanjah hitel v visoke gore. Bile so pač slovenske planine tiste, po katerih sem hodil v sanjah...

Zbudil sem se pa le v postelji...

Aha! sem se domislil. Četrtek je. V Mendozi sem. In kot vselej vsak dober kristjan, sem se seveda tudi pokrižal in Bogu izročil.

Ob 7 uri je maša doli v neki cerkvi, da bode nekateri k spovedi prišli. Kar hitro sem se moral torej obrniti.

Pričakoval sem več ljudi. Nekaj jih je pa vendarle prišlo. Pozneje sem zvedel, da so morali nekateri prav tisto jutro odpotovati za delom. Sicer bi jih gotovo bilo več.

Prav zadnji hip sem prišel do omnibusa, ki je odhajal ob 8.30 uri in tudi zadnji sedež sem dobil.

Kar malo nevoljno me je pogledal fant, ko sem mu prisedel. Vprašal sem, če ima morda rezervirano.

Mislil sem da pride kaka gospodična... Tako je dal odgovor na drugo stran.

No, nazadnje sva postala kar dobra sopotnika. Še preveč domač je bil. Toliko, da mi skoro ni dal brevirja moliti. In nazadnje sem brevir res spravil, meueč: Saj v Cacheuti bom imel zato dovolj lepe prilike. Poiskal bom kako senčno zatišje in tamkaj na zeleni trati bom lahko Boga molil bolj pobožno, kot tukaj v tem ropotu.

Potrerišos? me je vprašal sprevodnik za listek.

V Cacheuto grem. Za Potrerillos pa niti ne vem. 4 pese tja in nazaj.

Ni velika stvar to. Saj je 50 km daleč.

Kmalu je začela cesta plezati kvišku. Vratolomno se je začela poganjati po brezkončnih ovinkih sedaj gori, sedaj doli. In z divjo naglico je vozil, tako da sem se kar čudil hladnokrvnosti potnikov.

So sami domači ljudje, ki se vozijo tod vsak teden.

18. JUNIJA POPOLDNE

se zberemo Slovenci že ob 3 URI na AVALOS 250, pri sv. Neži. Najprej se vrši telovska procesija. Spremlili bomo Jezusa v sv. Rešnjem Telesu po paternalskih ulicah in bomo tudi na ulicah na glas zapeli. Zato ne pozabiti prihajati to in naslednjo nedeljo k vajam za petje, ki jih bomo imeli po litanijah na Av. del Campo 1653 4. in 11. junija.

18. junija dopoldanska slovesnost se vrši na Av. del Campo 1653.

Zatorej! sem razumel. Kajti ljudje vajeni gladke ceste na ravnini, in tega nevajeni, bi mrli strahu.

Zadaj so ostali vinogradi. Siromašno, redko grmičje je le borno zelenelo, na tleh nobenega zelenja.

Zavili smo navzdol in pred nami je v globoki strugi bobnela reka Mendoza. Tam dalje goši se je nekaj belilo. In poleg je bilo videti kakor antenske stolpe.

Kaj je tamkaj, sem vprašal spremljevalca.

Petrolejski vreli, mi je pojasnil.

In Cachenta, kje je?

Vidite tamle gori, kjer se vidi, da stoji ena gora spredaj, zadaj pa druga bolj visoka. Kar za strugo reke. Tam kjer se struga izgubi za goro in potem še malo naprej tja notri po dolini.

Zares sem se razveselil.

Ker sem vedel, da je v Cacheuti velika elektrarna, mi je prišla naravno na misel Završnica na Gorenjskem pri Žirovnici.

Lepa dolina. Na sredi zajeta voda, okrog pa zeleno drevje, in potem pa trate in gozdovi in pečine vse do Zabrške planine... In gori pa, če ne bo krav, bodo vsaj ovce ali koze...

Koze, da, tako sem bil prepričan, ker tu in tam je bilo videti kako čredo, ko smo ovijali in zavijali po ovinkih in strminah gori in doli.

In tudi čez železnico smo šinili. Da saj res. Tamle se vleče njena pot ki vodi v Cacheuto.

Šele tedaj sem doznal, da je to transandiska železnica, ki je vozila v Čile, ki pa že sedaj pet let počiva, ker jo je pred leti razdril ogromen plaz vode, ki se je udrila iz nekega jezera v Andih. Za železnico sem sicer vedel, toda sodil sem, da je tekla drugod, ker tudi sedanja vozna cesta teče skozi Villavicencio, ki leži na severni strani Mendoze. (Nadaljevanje prihodnjic.)

Marija, Marija na Gori —

Vsa zlata si v jutranji zori!

Ozri se na nas s Svojih jasnih višin,
iz mračnih nižin

se nam misli in srca do Tebe povzpenjajo,
usta pa naša ne jenjajo
zvati Te mati,

MARIJA.

Pod težkim bremenom telesa ječijo,
še težja bremena nam duše težijo:
mi bičamo Sina Ti dan na dan
in krcnemo s trnjem ga dan na dan,
nalagamo križ na ramena Njegova,
da se razboli vsak dan iznova
Njegovih, Marija, petero ran
in Tvojih, Marija, sedmero ran.
Ko sveti Tvoj hram zdaj nam bliže prihaja,
vse težje nam težko breme postaja —
zavoljo Njegovih petero ran
in Tvojih, Marija, sedmero ran...

Marija na Gori, glej dušo nam bolno —

zaupanja vaTe srce nam je polno:

ker milosti polno je Tvoje srce

in polno ljubezni je Tvoje srce.

Ti dala si Sinu-človeku življenje,

odrešilo svet je Njegovo trpljenje,

Njegovih, Marija, petero ran

in Tvojih, Marija, sedmero ran.

Ko sveti Tvoj hram zdaj nam bliže prihaja,

vse težje nam težko breme postaja —

zavoljo Njegovih petero ran

in Tvojih, Marija, sedmero ran...

Marija, Marija na Gori —

Vsa zlata si v jutranji zori!

Ozri se na nas s Svojih jasnih višin,

iz mračnih nižin

se nam misli in srca do Tebe povzpenjajo,

usta pa naša ne jenjajo

zvati Te mati,

MARIJA.

28. MAJA SMO OBHAJALI DVE PRAV LEPI

SLOVESNOSTI

V Tropezona je bila maša. Kar čisto je bila napolnjena kapela. Premnoge obraze je bilo videti tam, a tudi izostali so nekateri, kar je bilo tudi razumljivo, ker vreme nam ni bilo jako naklonjeno. V Tropezonu pa ni tlakana še nobena ulica.

V Lurdu smo pa praznovali popoldne še bolj lepo. Ob 3 uri je bilo že zbranih več sto Slovencev, pa so

dotekali še vedno novi. Ko se je čez pol ure začela naša slovesnost so bile pred votlino že vse klopi zasedene. Med petjem so potem ponesla naša dekleta kip luške Marije. Kakih 800 ljudi je bilo v procesiji. Med navzočimi je bilo tujecev le mal del. Med procesijo smo peli luško himno. Procesija je zavila nato v cerkev, kjer je bil najprej govor, nato pete litanije in blagoslov, nakar se je prvič oglasila naša svetogorska himna, ki bo odslej naša stalna cerkvena pesem, katere je treba, da se vsi na pamet naučimo.

Jugoslovanska vojna mornarica je zopet obogatela za eno protitorpedovko, ki se imenuje "Beograd". Izdelana je v francoski ladjedelnici v Nantsu.

Slovenci v Liechtensteinu. Znana je mala kneževina Liechtensteinska, na me-

ji med Švico in Tirolsko. Ko se je lani vršil na Bledu kongres dijaške internacionale Pax Romana, je bilo sklenjeno znanje ob tej priliki tudi s predsednikom vlade tiste dežele. Letos se je vršil kongres Pax Romana v Švici. Spet so potovali tja zastopniki Slovenske dijaške Zveze. Na

petu skozi Vaduz, glavno mesto Liechtensteina so obiskali tudi predsednika in mu poklonili lep spominček: Slovenski velikonočni žegen, umetno izdelan. Predsednik deželne vlade je župnik Tschnor, ustanovitelj internacionalne katolike organizacije Pax Romana.

NA SKALI ROŽA RASTE...

Sveta Gora! Kaj si nam, smo morda še le med vojno spoznali: Nekateri ki smo mogli ves čas ostati v tvoji bližini in smo te videli v tvojem največjem ponižanju, mnogi, premnogi, ki so iz pregnanstva hrepeneli dolga leta po tvoji utehi, največ naših ljudi, ki so se takrat po vsem svetu razkropili brez nade vrnitve in še vedno o tebi sanjajo.

Mnogokrat smo med vojno stali na katerem izmed vrhov, tam nad Vipavsko dolino, tik za fronto, in smo strmeli z grenkobo v duši strahotno divjanje peklá nad "Skalnico" posvečeno po tolikih gorečih molitvah naših pradedov. Kolikokrat nas je našla noč strmeče tja daleč v neprodirno temo, kjer smo slutili, da je vrh sv. Gore, a videli smo s telesnimi očmi samo igro križajočih se in iskajočih žarkov pošastnih žarometov.

Neko noč, nisem bil prav daleč, kak kilometer, od Gorice, zažarel je strašen požar visoko nad v temo pogreznjenim obzorjem. Vedeli smo: sv. Gora gori.

Na skali roža raste,
roža Marija, rajska Mati,
roža sedmerih žalosti.

Zopet je Marija stala pod križem in njena božja pot postala je podoba njene bolesti.

Trpeli so njeni otroci, opustošena naša zemlja, razrušeni naši domovi, kje naj bi bila Mati, če ne z otroci, z nami tudi v trpljenju?

Roža Marija, glej zemljico našo,
žalostna pota so romarska,
tihe so pesmi, ki prosijo.

Ali si prehodil ta žalostna romarska pota, mimo razdejanih slovenskih hišic, ugaslih ognjišč, nekdanjih zbirališč srečnih družin, kjer so včasih nerodne, ljubke rokce grabile po bežečih plamenih, katerih pobliskovanje se je zrcalilo v nedolžnem smehu otroških oči?

Bog ve, ali se nam božo še kedaj glasile pesmi teh romarskih poti? Saj se zopet boječe oglašajo; ali doni naša pesem že zopet ko takrat? Naša pesem, odmev naše duše?

Dolgo je svetogorsko svetišče ležalo v razvalinah, čemu naj bi vstalo, dokler je vojni zmaj onečaševal našo sveto zemljo, dokler je Abelova bratska kri klicala po maščevanju, dokler je greh tako očitno gospodaril vse naokoli?

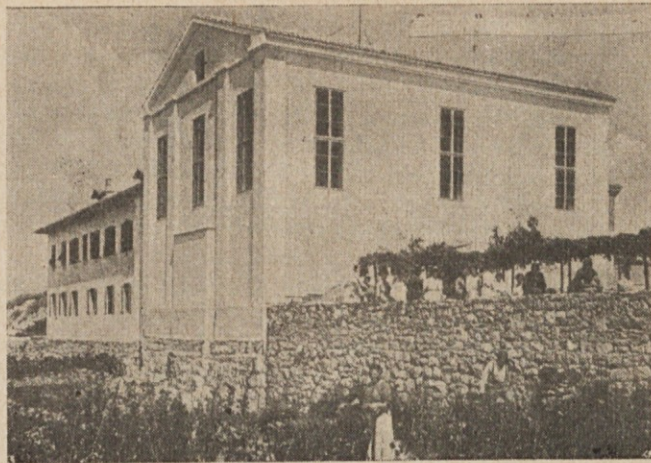
Redki smo mogli romati na sveto Goro, brez pesmi, molit na razvaline.

Kje dom je tvoj nebeška Mati,
kje prestol tvoj, kje tvoj oltar,
tvoj svetogorski tempel zlati?
Zamrl čez noč njihov je žar.

Nesrečno naše ljudstvo je bilo pregnano iz svojih domov, potikalo se je po mrzli in brezbrizni tujini, ki večinoma ni pokazala sočutja z njegovim čezmernim trpljenjem. Nekdaj cvetoče družine so bile razbite, možki v strelnih jarkih ali v ujetništvu, Bog ve kje, ženske in otroci preganjani po dveh državah iz kraja v kraj, večinoma so končali v okuženih taboriščih, kjer so na tisoče prezgodaj unrl. Srečen, komur je bila sreča mila, da je našel kotichek kje na kmetih.

Po tebi plakajo zidovi, ko v nemi grozi zró v nebo,
po tebi jokajo vrtovi, glej strti v prah trpé, mrjó,
usiha cvetje po dobri, nazaj te kliče dan in noč,
te kliče drevje po planjavi in razvaline naših koč.

Tudi Marija, najboljša Mati, je šla z narodom v pregnanstvo. V ljubljanski frančiškanski cerkvi so se zbirali ubogi begunci okrog svetogorskega oltarja z njeno čudodelno sliko. In Marija jim je delila iz bogastva

Obnovljeni samostan leta 1921.

svoje milosti in jih tolažila in jim brisala grenke solze.

V jeseni leta 1917 smo se na Goriškem nekoliko oddahnili, utihnilo je neprestano bobnenje topov, kajnovno prokletstvo se je umaknilo k reki Piavi.

Komaj je pomladansko sonce usodnega leta 1918. raztopilo tenko plast snega ob golih rebrih sv. Gore, — odkrilo je še na stotine nepokopanih nesrečnih padlih žrtev okrog do tal porušenega svetišča in ob razgaljenih pobočjih, — že je vse naokoli po zapuščeni zemlji oživelo naših ljudi, ki jih je hrepenenje kljub mnogim oviram in neznanskim težkočam prignalo domov, da poizkusijo med ruševinami obnoviti svoje opustošene domove.

Tu pa tam je še stal kak pozabljen nižji prizidek pod zaščito ostankov proti nebu strlečih zidov porušene stanovanjske hiše, morda svinjak ali kaj, sedaj je prišel prav za prvo silo. Lažje so se na njem dale zamašiti zevajoče luknje in z manjšim trudom v njem našlo varstvo proti vetru in dežju. Samo, da je bil človek zopet na svojih domačih tleh, čeprav krvavih, razritih in čeprav je povsod še smrt prežala, potuhnjena, na svoje neprevidne, mnogokrat nič hudega sluteče žrtve, v tisočih in tisočih razgubljenih, skritih nerazstreljenih bombah, minah, granatah, šrapnelih in kar je še kaj takih prokletih bratomornih hudičevih iznajdb.

Koder so tekli prvi strelni jarki, vsepovsod po razriti in od težkih razstrelkov razorani goli zemlji se je bohotno razrastel plevel in prepregel tudi ruševine, kakor da bi hotel zakriti človekovo sramoto. Poprej ravna njiva, sedaj lijak pri lijaku, tu pa tam v globelih luže polne žab in mrliških kosti. Iz teh luž so vstajale kot pošasti kuge in niso prizanašale že tako strašno razredčenemu prebivalstvu: španska, griže, legarji, tetanus, v novih šemah stara strahotna strašila.

Kdor je takrat videl ta nesrečni pas naše uboge zemlje, gotovo še ni pozabil pretresljivega vtisa, ki ga je napravljval mak, ko je s svojim rudečim cvetjem vse to ožje ozemlje orjaške borbe pokrival kakor s krvavim mrtvaškim prtom. Pravili so, da cvete kri.

Sploh je vsa narava kot nanovo še z večjo, doslej zatrto silo, oživela pod uplivom ugodnega podnebja, kakor da bi hotela čimprej dohiteti, kar je bila zamudila; akacija je še bujnejše pognala, trte so že v jeseni zopet bile pognale divjake iz korenin.

Ta strašna nasprotja so najbolj otopelemu, na vse vojne grozote navajenemu človeku pognale solze v oči. To je bila zemlja, na kateri so trpeli in ljubili, delali in se borili naši očetje skozi dolga stoletja. V treh letih so bili vničeni sadovi vsega njihovega tisočletnega truda.

V svoji žalosti, v svojem trpljenju, v svoji zapušče-

nosti je naš narod zahrepenel po Materi, po svetogorski Kraljici Mariji:

O Mati, vrni se nazaj v svoj tihi svetogorski raj!

Na tisoče otrok te čaka, ti ves naš up in blagoslov;
nazaj te kliče misel vsaka, o pridi, dom zgradimo nov!

Ko smo sami sebi z največjimi težavami obnavljali domove, vendar nismo pozabili na dom za našo nebeško Gospó!

Toda kelih trpljenja še ni bil poln in izpiti smo ga morali do dna.

Materam našim so križali sine,
materam našim so sreča prebodli
z meči sedmerimi.

Vzdihovali smo skrivaj, umaknila se je naša molitev v katakombe:

Roža Marija, rajska Mati,
pomagaj nam v milosti svoji,
roža sedmerih žalosti.

In Marija, ki je šla z Detetom v Egipt, je šla za njim tudi na Golgoto. Nismo je otroci zaman klicali:

O pridi, pridi! v srce tvoje vložimo veletok solzá
in križe in bridkosti svoje in morje grenkega gorjá.

Vedeli smo, da bo prišla Marija, ki je šla z narodom v pregnanstvo, zopet med nas, da bo tudi v največjem

ponižanju med nami.

Razkopali smo razvaline, pri tem smo odkrili nedotaknjeni grob našega vladike, kardinala Misije, pripravili zraven njega mesto počitka za našega očeta nadškofa Sedeja, ki je takrat še ves cerkljansko žilav in mladostno vnet sezidal zasilno začasno cerkev, da je našla zavetje čudodelna častitljiva svetogorska slika, ki so jo pripeljali iz Ljubljane in smo jo v nad vse slovesnem in zares kraljevsko mogočnem sprevodu prenesli na sv. Goro.

Ves svet planinski, vsaka kočá bo en pozdrav, iskren in naša srebropena Soča bo "Ave" spet tako sladak, ko zopet prideš k nam nazaj v svoj tihi svetogorski raj.

Svetogorska Kraljica že leta zopet stoluje v novih, prekrasni baziliki. Ni še dano vsem njenim otrokom, da bi prišli romat k njej na našo preljubljeno sv. Goro. Mnogim je v tolažbo njen oltar tam v šišenski cerkvi v naši beli Ljubljani. Vsi romamo v duhu k njej in v molitvi se nam utruje upanje v boljšo bodočnost, ker

Roža Marija solzó potočila,
roža Marija za našo srečo,

Roža sedmerih radosti.

David Doktorič, Montevideo

K tretji obletnici slovenske službe božje na Avellanedi

Že tri leta bodo minila, odkar je bila prvič sveta maša za rojake onstran Riachuela. Kaj naj rečem ob tej priliki.

Pohvaliti se ne moremo z ničemer velikim. Okolnosti nas ne podpirajo. Pred tremi leti je bilo tam okoli naše kapele dvakrat toliko Slovencev kot jih je danes. Ljudje kupujejo svet in beže ven v Wilde, Villa Curino, Bernal, Sarandí... Avellaneda se prazni. Bežijo tudi mnogi tistih, ki so bili vedno in še so zavzeti za skupno delo.

Pa je vendar veselo znamenje: služba božja je dobro obiskana. Če je dan lep, se kapela kar napolni. Petje pa tudi izpolnjuje svojo dolžnost. Naj bo izrečena zahvala pevovodju Cirilu pa tudi pevcem, ki naj le vstrajajo še nadalje.

Za obletnico 11. junija in še posebno 25. junija, ko bo prav posebna slovesnost tudi zunanjega značaja, upajmo da bo zelo veliko Slovencev pogledalo na Avellanedo in se bomo dopoldne in popoldne pozdravili na Manuel Estevez 630 (prva ulica za vodo na levo od Puente Barracas iz Av. Mitre.) Hladnik Janez.

Slovenska maša na Avellanedi je privedla mnoge rojake v ta predmestni del, ki je v tednu živahen od tisoč tovornih vozil, v nedeljo pa miren kot kaka hribovska vas. Rojaki, ki drugače niso in ne bi misli na Avellanedo, pridejo sedaj, če že ne vsikdar pa vendar mnogokrat k slovenski maši. Saj pa se je tudi zdelo kakor da bi prišel z gospodom Janezom kos domovine med nas. Samo lipa še manjka tam pred kapelo, drugače je pa vse kot doma. Kapela sicer stolpa tudi nima, ali to mi največkrat niti ne zapazimo. Mislili smo, da je s slovensko mašo prišel tudi pripraven čas, da kaj stalnega prosvetnega ustvarimo. Društvo, ki naj bi gojilo med nami v prvi vrsti domovinski duh, potem pa tudi medsebojno pomoč, društvo ki naj bi bilo v ponos vsakemu od nas in ki naj bi še našim otrokom pripovedovalo, da smo ostali domovini zvesti...

Dragi rojaki! Ali nismo zmožni tega?! Ali nismo

Ko se je vrnila Marija po končani vojni.

zmožni ob posebnih prilikah kako pristno slovensko igro na oder postaviti in podati par tistih pesmic, ki so se rodile tam, kjer smo vidli prvokrat sonce izhajati in zahajati in spregovorili prvo besedo!?

Marsikateri naš rojak bi v tujini bolj napredoval. Toda manjka mu potrebnega nastopa, manjka mu priporočitve. Tudi v takih slučajih bi se v društvu lahko pomagalo. Ne gre toliko za denarno ali materialno pomoč, nego da se rojaku pripomore do primerne zaposlitve. Koliko naših rojakov po 10 in več letih bivanja v tujini ta jezik tako slabo obvladajo, da to njihov napredek mnogo ovira. Tudi temu bi se v društvu lahko odpomoglo, in to velja posebno za novodošle rojake, ker praksa uči, da če se kdo v prvih letih kakega jezika dobro ne nauči, se ga sploh nikdar ne bo dobro naučil. In koliko drugih prednosti bi imeli člani; n. pr. bolj cenena zdravniška pomoč, itd.

Mislil sem, da bomo letos ob priliki tretje obletnice zmožni bolj kakor lani in predlani, ta dogodek na primeren način obhajati. Toda prevaral sem se. Ker dokler ni društva, je priprava za še tako malo proslavo s tisoč težko zvezana. Društvenega lokala ni, in v zasebnem stanovanju kakega rojaka se pri vajah ne more doseči primerna resnost kakor brez društva sploh dolžnostne zavesti manjka.

Vsa čast našim rojakom, kar se tiče gmotnega napredka! Koliko jih je v začetku sem prišlo samih. Tisoč

začetnih težkoč so hrabro premagali in po razmeroma kratkem času poslali vozni listek svoji ostali družini. Sad dolgoletnega dela v tovarnah, včasih že od 5. ure zjutraj in potem skozi celi dan je, da si danes na lastnem kosu zemlje postavljajo svoj dom.

Dragi rojak! Tvoji otroci bodo videli, da si bil delaven in priden. Pokaži njim pa tudi, da ti tujina ni mogla iztrgati iz sreca sliko tvoje domovine! Seveda kruto bi bilo, sliti otroka, ki je tukaj rojen, da naj bo tako Slovenec kot mi. Ker čeprav v prvih letih sliši večinoma samo slovensko govoriti, je temu vendar drugače, ko začne šolo obiskovati, kjer se uči svoje misli v tukajšnjem jeziku izgovarjati in pisati. In v poznejšem življenju bodo taki tudi njihovi spomini in mu bo tuje tisto, kar je nam tako zelo milo. Toda mora se zahtevati, da spoštuje jezik svojih roditeljev in da tudi slovensko vsaj dobro govori! Pokazati mu moramo predvsem na praktičen način, da spoštujemo našo domovino in to je najbolj mogoče, če si ustvarimo našo slovensko, prekmursko društvo, kjer naj bi se poleg slovenskega gojilo tudi vse, kar karakterizira Slovence onstran Mure, predvsem naša mila govornica.

Posebna ovira za društvo je razdaljenost in po-

Iz Buenos Airesa v Prekmurje

(Nadaljevanje)

V življenju so trenutki, v katerih človek čuti veselje in žalost v taki meri, da ne najde izrazu besed. En tak trenutek je za mene bil, ko sem zagledal domače. Nehoté sem iskal zvezo med trenutkom svidenja in časom razstanka... Zaman sem iskal med domačimi svojega očeta in med poznanci nekatere prijatelje. Kruta smrt ni čakala mojega prihoda.

Prišel sem sredi zime domov. Našel sem visok sneg in bilo je zelo mrzlo. Toda že po 8 dneh je minil sneg in proti koncu meseca januarja in celi februar je bilo toplo vreme kot na pomlad. Snega in mraza ni bilo mnogo, pač pa blata. Sicer imajo mehka tla to prednost, da človeka pri hoji tako ne utrujajo, toda če bi na oglu kake "kvadre" iskal "lustradora", ga ne bi mogel nikjer zagledati. Tudi ne vem kako tarifo bi tam imeli.

Če tujina človeku že na zunaj malo spremeni v cellem in velikem ostane vendar isti, kot se je rodil. In zato mi je takoj v prvem momentu zelo dobro dela jabolčnica in domače vino in ne bi ju menjal za najboljšo argentinsko pijačo. Kdor ne ve, kaj se pravi na deželi mesariti in koline imeti, sploh ne pozna "romanco" kmečkega življenja. Ja, tudi kmet mora imeti svetle točke v svojem težkem in napornem poklicu.

Kaj naj rečem o moji ožji domovini Slovenski krajini? Mladina, ki je pri mojem odhodu še v zibelki bila, je medtem odrasla in stoji pred istim življenskim vprašanjem, kot smo mi stali. Tudi tradicije so še iste. Mi smo šolsko torbo menjali s poljskim orodjem in šli na madjarske marofe v žetev in repo brat. Da palerji niso bilo posebno občutljive vesti in dostikrat od našega zasluzka več potegnili kot njim je šlo, naj ostane v oklepaju. Danes gredo nekateri na sezonsko delo v Slavonijo, Bačko, drugi v Francijo in Nemčijo. Pred par leti je bila Francija zelo v modi, toda ker je v zadnjem času frank zelo padel, gredo sedaj bolj v Nemčijo.

Mladina, neizkušna in nepokvarjena, zapušča domače ognjišče. Ne razume zakaj mora v tujino. Vidi tako delati odrasle in posebno ker gleda tujino bolj od romantične strani, gre z veseljem služiti na tuje. Posebno naša dekleta, živa pesem: "Slovensko dekle", odhajajo,

manjkanje prostega časa. Koliko naših rojakov dela čez navaden delaven čas in ob nedeljah! Toda z nekaj dobre volje se tudi temu da pomagati. Tisti, ki so bolj bliže in z več prostega časa razpolagajo, bi pač morali biti bolj požrtvovalni in to posebno ob prireditvah. Sad tega dobrega dela ne bi izostal. Koliko jih gre ob nedeljah in tudi včasih med tednom v gostilno in tam čas in denar zgubljaajo. Če bi meli v društvu tudi knjižnico in kak zabavna sredstva, bi marsikdo namesto kam drugam v društvo prišel in s časom bi bil društveni lokal mnogim druga domovina.

prvikrat obrnili tja čez most v ono stran predmestja,

Dragi gospod Janez! Tri leta so, da ste vaš korak kjer živi toliko vaših rojakov iz Slovenske krajine. Upali smo, da bomo letos že kot člani našega društva to obletnico lahko na bolj dostojen način obhajali. Hoteli bi vam reči: Celo leto prihajate k nam in se za nas trudite, toda zdaj se za trenutek vsedite in se bomo mi malo trudili in pokazali, da znamo biti hvaležni. Tako se vam pa samo lahko v par prostih besedah zahvalimo in vas prosimo, da nam ostanete zvesti tudi v naprej.

A. Lah.

Pogled na vdeležence proslave v Berissu.

ko še v svojem življenju komaj 13, 14 pomladi štejejo. In tujina jih rada sprejme, ker so zale, delavne, in jih izrablja. Koliko jih pride nazaj, še mladih po letih, toda izdelanih, zastrupljenih. Za njih življenje nima več nobenih skrivnosti. Tudi so nekatera, ki pridejo z živo prtljago. Tudi izmed starejših, oženjenih ljudi jih gre mnogo, da se doma "duga" rešijo ali pa kaj spravijo. Za njih ima sezonsko izseljevanje poleg nekaterih dobrih posledic tudi mnogo slabih, ker naš človek je dober, vaje za delo, in zato premnogokrat postane žrtev izrabljanja in pokoplje svoje zdravje za vsikdar.

Videl sem na Soboški borzi dela, kako je 100, 200 in včasih še več ljudi čakalo na zaposlitev in to, ko je še bil zimski čas.

Dandanes se mnogo piše in govori o omejitvi izseljevanja. Kar bi za Slovensko krajino v tem oziru prišlo v poštev, bi bila industrijalizacija in izboljšanje zemlje. Čeprav je že pet minut pred 12, da se vlada za to stvar malo bolj pobriga, vendar moram reči, da ni v vseh slučajih potreba, ki naše ljudi žene na tuje, ampak neka želja po pustolovščina, kakor če bi jim bilo doma pretesno.

Naša mladina je prizadevna. Hoče napredovati in doma ni skoro nikjer prosvetnih društev ali kakih drugih mladinskih organizacij, kjer se marsikaj dobrega in lepega nauči in tudi zabava. Tista ena ali dve prireditvi, ki se tu in tam pod vodstvom učiteljskega osebja na oder postavi, ne pomeni nič.

(Nadaljuje)

MARIJA JE ROMALA...

Najlepši trenutki, tisti v katerih človek občuti v sebi plemenita čustva svojega sreča so tisti, ko misli pohite v nekdanje dni, tja v ljubo rojstno vas, v senco domačega zvonika. Prelepi so spomini na one nepozabne praznike, ki smo jih doživljali sedaj za god našega, drugič zopet sosednega zaščitnika. Kdaj pa smo šli tudi na božjo pot. Tisto je bil pa spet praznik in je še danes tudi. Stare ženice se priporočajo romarjem v molitev, otroci pa materi ali očetu, da naj jim prinesejo igračke, češ saj romanje je samo enkrat v letu. Primerci imamo dve taki veliki božji poti: Sv. Višarje in Sv. Goro. V nepozabnem spominu mi bo ostalo ono moje svetogorsko romanje.

Bilo je poleti. Krepko je pritiskalo sonce. Tramvaj me je peljal do konea Gorice, kjer se prične Solkan, hoja od tramvajske postaje do vznožja Sv. Gore je dosti dolga, cesta je ravna in tlakana.

Bilo je v soboto popoldne. Kmalu sem bil vznožju gore. V bližnjem kamnolomu so stroji še grmeli in kamenje je drselo po železnih žlebih do voza na cesti. To je dvigalo tolik prah, da sem si moral tiščati nos.

Kar hitro mi je lezla trudnost v noge. Spomnil sem se legende, kako je Marija šla na Skalnico. V naročju je držala Jezuščka. Pot je bila tedaj še bolj strma in se je tudi Marija utrudila. Na gori so bili obširni gozdovi in trnje. Tudi zveri je morala ukrotiti. Sama z Jezusom je odprla pot do svojega doma, po kateri naj bi ji tisoči in tisoči romarjev sledili.

Tudi Marija je v tistem kraju bila že utrujena. Vsešla se je in počivala, toda žeje ni mogla ugasiti. Mimo nje pride neka pastirica Urška in ko jo vidi: tako sopečo in zdelano, ji pove kje je studenček. Marija se ji zahvali in ko se pripogne k studenčku reče še mladi pastirki: "Obišči me čim prej v mojem stanovanju na vrhu gore, da se kaj pomeniva". — Urška je pokimala z glavo in odšla. Marija se je pripognila in začela piti; Jezušček pa je trgal marjetice tam poleg in jih potem podal Materi, ki se mu je dobrotljivo nasmehnila in ga poljubila.

Postal sem tudi jaz pri tistem studencu. Debel oreh ga pokriva; bele marjetice krase razkošno trato. Kar obstal bi tam v tistem zatišju.

Tudi jaz sem bil žejen. Čista studenčnica me je okrepčala za nadaljno pot. Pričel sem moliti rožni venec: "Zdrava Marija"... sem polglasno govoril, kakor da bi imel koga s seboj, kakor da se je tudi Marija pri studencu vzdignila in me sedaj spremlja. Tako domače mi je bilo ko sem jo pozdravljal z ...zdravo Marijo.

Hoja je od tam naprej hudo strma in sem šel zato s počasnim korakom. Bilo je okoli poldveh, noge so mi bile že močno težke. Molil sem žalostni del. Prehodil sem že bil tri četrtine poti. Sedel sem in dokončal zadnji dve "Zdravimariji". Sam sem bil, in vnovič mi je oživila misel na tisti čas, ko je Marija sama romala na goro. Videl sem jo. Koliko je morala pretrpeti, predno je dospela do tistega kraja, kjer sem jaz počival. Ona se ni ustavila; prebredla je z Jezusom v naročju, gosto trnje in pleplazila je špikasto kamenje. Vsa krvaveča, raztrgana in obnemogla se je naslonila na skalo, ki še danes stoji, da se odpočije za nadaljno pot, ki je bila še bolj naporna. Sama narava se je je tedaj usmilila in skala se je omeščala in dala Mariji udoben počitek. Spet je vstala in nadaljevala svojo pot, na skali pa kjer je slonela, je ostal odtisk njenega svetega telesa.

Nova svetogorska bazilika.

Med tem sem se odpočil in stopil dalje do tiste skale. Naslonil sem se nanjo in čudno prijetno me je obšlo.

Varnega sem se čutil in srečnega, da se mi nič hudega ne more pripetiti. Bil je trenutek sreče. Žal sem moral mesto prepustiti drugemu, ki je pravkar dospel in čakal, da bi se tudi on tja naslonil. Spet dalje, še zadnji del moje poti. Kar gnalo me je hrepenenje, da bi čim prej dospel do svetišča. Sonce je bilo še visoko toda je že začelo hladneje pihati. Bilo je okoli poltreh popoldne.

Začel sem vnovič moliti rožni venec. Tedaj se mi je začel odpirati razgled vse naokoli. Res da nisem na Sv. Goro šel zaradi lepega razgleda, vendar kdo ne bi odprl oči nad krazoto pokrajino, ki so razpložene okrog in okrog. Na vzhodni strani Kras s številnimi vasmi. Na zapadu se vije pod mano bistra hči planin, modrikasta Soča. Severno obzorje zapirajo gorenjski vršaci, ob južni strani leži pa sončna Gorica. Tam na obzorju pa blesti Jadransko morje. Ni lepšega prizora. Vso zemljo primorskih Slovencev vidimo, vse sončne vasice, zelene planine, obdelane planjave.

Po vsej tej zemlji živi naš rod. Pa je vse tiho, nihče ne pritrkava, mladina ne vriska. Zakaj taka tišina? Saj smo Slovenci narod, ki je poln pesmi in vriska. Kje je naša zvoneča slovenska pesem? Vse tiho! Tedaj sem se zavedel resnice in klonil z glavo. Saj tudi jaz ne morem peti in vriskati in veseliti se v materinskem jeziku! Petje ostane v sreču, vrisk v grlu, noče, ne more, ne sme na dan... Vročča solza mi je kanila... Odtrgal sem oči od tega razgleda in zaupajoč v božjo voljo nadaljeval pot.

Dospel sem že do cilja. Trudnost me je minila. Šel sem po širokih stopnicah v cerkev. Pokleknil sem. Pred menoj je stala podoba Marije z Jezuščkom in spomnil sem se one zgodbe:

Zadnji del Marijine poti je bil jako strm, toda je srečno dospela do vrha. Tedaj se ni vsedla, da se odpočije. Stopila je na malo visok štirioglat kamen in se ozrla naokoli. Otvorila je pot do svojega bivališča, da prvokrat blagoslovi slovensko zemljo iz tistega kraja, toda desna roka je bila že jako trudna, ker na nji je nosila Jezuščka. Obrnila se je k Detetu in ga milo pogledala. Je zušček vzdigne roko Matere, ter blagoslovi na vse štiri vetrove slovensko zemljo in potem ga Marija poljubi, nakar sta se oba dvignila v nebo. V kamnu, kjer je stala Marija, so ostali pa vtiski Njenih nog.

Pastirka Urška je držala besedo. Četudi gospe ni poznala, je naslednjega dne šla na goro po isti poti, po kateri je hodila prejšni dan Marija, ki je na čudo bila kar dobro hodna. Toda še bolj se začudi, ko na vrhu

gore ne najde nobene kože. Tedaj nenadno zagleda isto gospo z detetom v naročju. In ko se Urški zahvali za njeno dobro voljo, se da spoznati in ji veli naj ji v tistem kraju sezidajo cerkev. Nato izgine. Urška pade v nezavest na isti kamen, na kateremu je Marija pustila vtisk svojih nog. Ko se Urška zdravi zagleda pred

seboj hišo. Bila je doma.

Temačilo se je že. Zvonovi svetogorske bazilike so se razmajali. Peli so "Zdravo Marijo". V mojem sreču je pa z molitvijo spet raslo upanje, da bo Marija varno vodila moj čolnič pa tudi brod našega dobrega naroda, ki ga naj Marija čuva iz Svete Gore.

Bilo je nekoč...

O Svetogorsko svetišče, kako Te imam še vedno pred očmi! Neštetokrat se mi vzbujajo spomini na one srečne veselja polne čase, ko sem Te lahko gledala dan za dnevom.

Da. Lahko rečem mnogo krat sem bila potolačena, ko sem na oknu moje spalnice slonela ter zrla tja gori na Sv. Goro. In tako prosila Svetogorsko Kraljico tolažbe in pomoči. Posebno v boleznih, katera me je prejšnje čase pogostoma obiskala in tako branila romanje.

Ko sem v 14 letu moje starosti hudo zbolela sem Svetogorsko Mater Božjo z marsikatero prošnjo in željo kar s postelje prosila, kajti prepričana sem bila, da me usliši.

Saj prosi molitev: "da ni bilo še slišati, da bi Ti koga zapustila, ki je pod Tvoje varstvo pribežal, Tebe pomoči prosil in se Tvoji priprošnji priporočil."

In res. Okrevala sem. Mama in tata sta se posvetovala, kdaj bi bil najboljši čas za romanje na Sv. Goro. Sklenila sta, da koncem avgusta. Oh, kako sem bila vesela tedaj. Saj sem si vedno želela na Sveto Goro. Nestrpno sem pričakovala določenega časa. Minuli so dnevi, tedni in meseci. Prišel je težko pričakovani dan, sobota.

Prav lep sobotni dan je bil, kakor nalašč za romanje. Odpotovali smo v prav lepem številu proti Solkanu in dalje do pod hriba. Tam se malo ustavili in pripravili za pravo romanje. Jaz in sestra sva si čevlje sezuli ter nataknili copate, katere nama je mama naredila iz ostankov tatovih oblek; podplati so bili iz vreče in starih tatovih klobukov. Zelo pripravni so bili za tako potovanje. Odromali smo dalje. Molili smo najprej rožni venec in litanije. Prav počasi smo romali proti prvi kapelici, katera je predstavljala Urško, ko se ji Marija prikaže; od tam spet dalje do druge, tretje in naprej.

Pri zadnji kapelici smo se zadržali dalje; odstranile smo copate, katere so nama prav dobro služile ter obvarovale žuljev.

Predno smo dospeli do vrha nas je pozdravila luna, katera nam je razsvetljevala temno stezo in nas zvesto spremljevala do svetišča.

Vstopili smo naravnost v cerkev pred podobo Matere božje, kateri sem bila dolžna veliko zahvalo. Pomolili smo nekaj molitvic v zahvalo nato odšli počasi prenočišča ali vse je bilo že oddano. Ko smo šli v sosedno stanovanje oziroma v kavarno, da se tam okrepečamo, smo komaj dobili prostora.

Veliko število romarjev je prihitelo od vseh strani tisti dan na Sv. Goro, da počaste Milostipolno Kraljico. V raznih jezikih so se prepevale Marijine pesmi, kakor v cerkvi tako zunaj. Kamorkoli je človek pogledal, videl je skupine ljudi, ki so prepevali, drugi molili in t. d. Tako je sledilo do jutra. Ko se je zdanilo so pričele sv. maše. Po končani slovesni maši smo se poslovili.

In tako sem leto za letom romala v družbi prijateljic. Tudi danes bi tako srčno rada spet poromala tja gori k svetogorski Mariji, toda le moje misli in želje naj ji neso moje pozdrave.

C. K.

Ko smo bili fantje...

Zvonovi svetogorski so zvonili, slišati jih je bilo čez griče in vasi prelepe Goriške, ali tisto soboto zvečer mi ostane njih glas tembolj v spominu, kajti drugi dan zjutraj, bilo je v mesecu avgustu leta 1913, so mi obljubili mati, da me peljejo na sv. Goro. Hiteli so pripravljati potico, kajti tam gori pri Mariji bo treba kaj prigrizniti. Tam je pa vse preveč drago.

Iz vrta sem opazoval nebroj lučic svetogorskega svetišča ter sanjal v jutrajšnji dan. Tudi križec iz lesa sem imel že napravljen, da ga položim v kapelico sv. Treh Kraljev.

Zjutraj ob štirih smo bili že napravljeni. Kmalu je bil voz poln še drugih sosedov in že smo drveli proti Solkanu. Vstajal je dan. Škoda bi bilo izgubiti tako lep razgled ki ga nudi pot k svetišču. Ob vznožju hribovja drvi bistra Soča; proti zapadu opaziš solčna Brda; pred očmi pa imaš Gorico ter njeno lepo okolico, krasno vipavsko. Na severozahodu te pozdravlja Triglav in Kru, proti jugu pa blesti morje Jadransko in te pozdravlja kraško hribovje.

Pot iz Solkana na Sveto Goro je bila že polna ljudi; eni so molili rožni venec, drugi litanije. Naša soseda je začela peti neko staro romarsko pesem, katero so še drugi spremljali. Ko smo dospeli do prve kapelice sem oddal moj križec na grmado križcev, ki so bili prej položeni. Tudi sedež v kamnu so mi pokazali, kjer je počivala Mati božja, in so mi pravili kako se je pokazala Urški in naročila, naj pove ljudstvu, da na tem hribu svetišče sezidajo in milosti prosijo. Hitro je minil dan in smo zvečer s prepevanjem Marijinih pesmi srečno prišli domov.

Prišla je vojna, niti kapelicam niti samostanu niti cerkvi niso prizanesle granate. Vse, prav vse je postalo ruševina.

Minula je vojna, minule so grozote, ki jih je moralo prestatati svetišče ter cela okolica. Na razvalinah so spet postavili začasno leseno barako, ter počasi so začeli zidati tudi cerkev in samostan. Večkrat smo se še zbrali fantje, ter šli na Sveto Goro, ali ni več tako kot nekdanj pred vojno. Ena sama slovenska maša ob nedeljah ter en sam slovenski spovednik je bil tedaj. Morda je danes bolje. Tisti čas sem spoznal častitega Patra Sofronija, pravo slovensko dušo. Med vojno je bil nekje blizu Mozirja na Štajerskem, kjer je dajal upanje in tolažbo slovenskim beguncem iz Goriškega. Leta 1925 sem ga zadnjič videl na Sveti Gori. Pravil mi je zelo bridke zgodbe.

Pa naj svet teče kakorkoli hoče, za mene in za nas bo Sveta Gora prestol svetogorske Kraljice, kamor bomo vedno z zaupanjem pošiljali goreče molitve.

In kaj bi dal, ko bi mogel tudi letos za njeno 400 letnico pohiteti do svetogorskega svetišča.

Pa naj čuje Marija naše prošnje iz dalje.

Pogorec.

JUBILEJNO ROMANJE SLOVENCEV NA SV. GORO PRI GORICI. Stiristoletnica prikazanja Matere božje na Sveti Gori pri Gorici. — Letos se obhaja četrta stletnica, o kar se je Mati božja prikazala pastirici Uršuli Ferligoj vrh Skalnice (današnje Sv. Gore) pri Gorici. Ta jubilej se o vse leto obhaja najsvetaneje. Vrhunec slovesnosti bo v tednu od 11. do 18. junija. Verniki iz ljubljanske škofije so skozi vsa štiri stoletja radi hodili na božjo pot k Mariji na Sv. Gori. Med svotvno vojno je bila Ljubljana srečno pribežališče Marije, begunke s Svete Gore. Zaradi tega nameravamo prirediti posebno jubilejno romanje na Sv. Goro. — † Gregorij, škof.

Spored romanja: V soboto, 19. avgusta, ob pol osmih zjutraj odhod iz Ljubljane skozi Postojno v Trst, kjer bo kosilo, ogled mesta, akvarija in vožnja s parnikom po morju. Ob 5. odhod iz Trsta v Redipuljo, kjer si ogledamo veliko vojaško pokopališče, nato v Gorico, kjer bo večerja, poteme pa se odpeljemo z avtobusi do Solkana in z novo žično železnico na Sv. Goro. Na Sv. Gori bo lurska procesija z baklami, slovesne večernice in spovedovanje. V nedeljo se bodo začele sv. maše ob 5. Ob pol 9 bo pridiga in sv. maša ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Ob 11 odhod s Sv. Gore in kosilo v Gorici. Ob 2 odhod iz Gorice skozi Podbrdo, Bled in Jesenice v Ljubljano. — Stroški bodo znašali 145 din.

Duhovniške vesti. G. Vistorin Stanič, dozdaž župni upravitelj v Devinu, je namečen za župnega upravitelja v Kanjajah na Vipavskem. — Na njegovo mesto s Devin je prišel g. M. Biancarosa, ki je upravljal Doberdob. — Upravo Doberdoba je začasno prevzel upokojeni župnik g. Benjamin Bianchi.

Pogreb zlatomašnika štefana Kodermaca. V ponedeljek 3. aprila predpolndne smo nesli k zadnjemu počitku zemске ostanke našega dragega zlatomašnika. Skromni pokojnik je bil širokemu svetu le malo znan, zato je le malo sosedov prišlo na pogreb pač pa se je zbrala tako rekoč vsa občina duhovnja in dala vnetemu dušnemu pastirju zadnje spremstvo. Obsežna župna cerkev je bila polna. Prihitelo je devet sorbratov. Po maši, ki jo je daroval oseški župnik g. Franke, se je z vrca segajočih, toplih besedah poslovil od pokojnika črniški dekan msgr. Novak. Pevski zbor, ki mu je zapel žalostinke že na domu v kaplaniji, se je še tu z ubrane pesmijo poslovil od njega. Nato so fantje dvignili na ramena nosinico s krsto in razvil se je veličasten pogrebni sprevod skozi Šempas do državne ceste, po njej do Otave, tam je zavil čez polje in krenil skozi Ozelja k cerkvi sv. Mihaela v rebri Trnovskega pogorja.

Št. Vid pri Vipavi. Obiskala nas je družka tatov, ki so skušali vdreti v trgovino g. Franca Premrla. Priti so hoteli v prodajalno skozi malo predsobo, v kateri sta pa k sreči spala domači sin Janko in pomočnik Stanko. Ko so tatovi začeli rušiti okno, sta se mladeniča prebudila in jih odgnala. Potepuhom pa to ni šlo v račun, zato so vdrli v gostilno g. Marije Vouk. Skozi gostilniško sobo so prišli v kuhinjo, kjer so dobili 120 lir in gospodinjin poročni prstan. Odnegli so tudi nekaj kave in sladkorja. — Pred dnevi smo pokopali Frančiško Trošt iz Po. reč, rojeno "Durn" iz Manč, staro 58 let.

V tržaški bolnišnici so jo operirali na jetrih. Drugi dan po srečno uspehi operaciji se je je lotila pljučnica.

† **Smrt dijakinje.** V Boveu je, vsa vdane v voljo božjo, po daljšem, hudem bolehanju izročila svojo mlado dušo svojemu Stvarniku 20 leta dijakinja Minka Komec. Študirala je v Tolminu in obiskovala drugi razred tamošnjega liceja (sedma gimnazija). Bila je vzgledna, značajna mladenka.

V Pudobu pri Starem Trgu je umrl lesni trgovec Kandare, star 72 let.

Umrl je 14. maja v bolnici Mužič Avgust Vodopivec, star komaj 35 let. Doma je bil iz Potoč na Vipavskem, zapušča vdovo in več bratov in sester. Umrl je tudi Kralj Josip iz Dornberga. Na zadnji poti je bila materi in sestri velika tolažba obilna vdeležba rojakov. Pri vojakih v Italiji je umrl **Andrej Potočnik** iz Orehovice pri Vipavi. Pokojni je bil pred leti v Argentini. V Škrilju na Vipavskem je umrl **Janez Rustja** star komaj 47 let.

Pri Sveti Luciji je umrl **Ivan Seljak**, župnik v pokoju. Rajnki se je rodil leta 1875 v Podmeleu. Služboval je kot kaplan v Tolminu, nato pa okrog 30 let kot vikar v Stržiščih pod Črno prstjo. Zaradi bolčnosti je pred nekaj leti šel v pokoj. Najprej je živel doma v Podmeleu, pozneje se je preselil k Sv. Luciji.

V Ajdovcu pri Žuženberku je umrl Anton Jarc, star 88 let. Imel je dva sina Juhovnika. Na črnučah jokajo za prerano umrlim Ivanom Rotar, ki je bil velik prosvetni delavec. Na Lokvici pri Metliki je umrl Anton Kraševce, poznan ne le kot večer kmetovalec temveč kot mož voljav in vsem dober.

Pri Sveti Marjeti pri Ptujju so oni dan zlikovci pomazali cerkev s klukastimi križi, kar je opravičeno zbudilo mnogo ogorčenja. Poročajo, da se obeta zelo bogata sadna letina.

Iz Afrike se vračajo. Zadnje čase se vračajo v domovino številne italijanske družine, ki so bivale v Tunisu. Kaj jir je prav za prav privedlo nazaj v Italijo, je še težko reči. Nekateri pravijo, da so temu kariji Francozi. Kakor v ostale italijanske kraje, tako se je vrnilo nekaj družin tudi v Trst in Istro. V Trst je prišlo iz Afrike nazaj deset družin. Ker so povečini zelo revne, upajo, da bodo kmalu dobile zaposlitev in kruh.

Mesojedci ravno niso... Da je Trst veliko mesto, kažejo tudi statistični podatki o tem, koliko mesa so Tržačani pojedli v zadnjem letu. Nič manj kot 7,640.921 kg. Od tega odpade na teletino 1,950.029 kg, govejega mesa 1,931.328 kg, volovskega 1,800.000 kg, kongskega 430.717 kg, svinjskega 8829.903 kg ter mesa domačih zajcev 50.275 kg. Te številke niso tako zelo zgovorne, kakor pa če povemo, da odpade na vsakega Tržačana na leto povprečno 30 kg mesa. Prav preveč ga ni.

Oddaja žita, kolikor ga je "odveč". V Italiji imajo posebne urade, ki vodijo pregled, koliko so kmetje pridelali žita. Kar kmet potrebuje žita za nujno domačo porabo, ga lahko bdrži, drugega pa mora oddati državi. To žito, kar ga je "odveč", zbirajo v velikih skladiščih. Seveda žito kmetje ne dajo državi zastonj. Letos kmetje so se pritoževali le nad tem, da so jim takoj pri oddaji žita odtegnili 10 odstotkov, češ da je žito premalo očiščeno in je med njim vsaj toliko smeti, kolikor so jim krajevni činitelji pri pobiranju žita odtrgali. Zvedelo se je nazad-

nje le, zakaj so kmetom toliko odtrgovali. To se je zgodilo zato, ker je zadnje čase izginila iz omenjenih skladišč precejšnja količina žita. Aretirali so nekaj oseb, ki so imeli posla pri teh skladiščih, vendar pravijo, da so vsi tisti, ki so bili aretirani, nedolžni, in da so to svojo nedolžnost lahko dokazali. Tako je zdaj nekaterim res prava uganka, ka mizginja žito tako brez sledu. Predvsem bi to radi vedeli kmetje, ki jim zaradi takšnih neresljivih ugank odtrgujejo po 10 odstotkov pri oddaji žita v silose.

Milanska razstava slovenskega slikarstva je bila pomembna tudi za tankajšnje Slovence. Nihče ni mislil, da je v Milanu toliko naših ljudi, kot se jih je pokazalo na tisti razstavi meseca aprila. V poročilu beremo, da je v okviru razstave bil prirejen tudi koncert, na katerem sta nastopila Uroš Prevoršek in Sonja Skapin. Na predstavo so prihajali večinoma v skupinah. Po 20, po 30 in enkrat je prišlo celo 50 Slovencev skupaj. Zvemo da je v Milanu pred dvema leti umrl Piero Marussig (Marušič), Slovenec iz Trsta, ki ga danes štejejo med naodličnejše slikarje zadnjih desetletij. Njegova žena, rojena Drenik še živi in je prav premožna ženska.

† **V Doberdogu** je umrl **Andrej Gergolet**. 30 aprila se je poslovil od solzne doline in odhitel po večno plačilo za svoja dobra dela. Bil je vzoren katoliški mož. Od 4 sinov sta dva doma, dva pa živita v Argentini. Edina hči je pa omožena Lavrenčič, vsem Slovencev v Buenos Airesu poznana gospodinja na restavraciji "Internacional" v Villa Devoto.

† **Andrej Lasič** doma iz Gornje Vrtojbe je zatisnil svoje oči za večni počitek v 55 letu starosti. Pred letom je prišel za svojo družino, za sinom in hčerami tukaj sem. Živel je v Maderoosu pri svojcih. Pa mu želodec ni hotel prav služiti. Bil je na smrt lepo pripravljen in krščansko pokopan na Cementerio de Flores.

† **Marija Skvarča** iz Sent Vida pri Vipavi je tudi zapustila ta svet in zapustila dve siroti in bolnega moža, španca. Bila je krščansko pokopana in so jo spremili na čakarito mnogi domačini, ki so tudi poravnali ves pogrebni strošek.

† **V Dobravi pri ent Vidu** je umrl 78 letni Ivan Bratuž. Na zadnji poti so ga spremili samo trije otroci, šest jih je pa v tujini. 4 sinovi in 1 hči so tukaj. Številna vdeležba pri pogrebu je pokazala, kako je bil spoštovan.

V Senožečah je umrl šturn Emil, posestnik in gostilničar.

† **Iz Podmelca** zvemo, da je umrl v bolnici Mihael Golja, star 70 let. 40 let je bil basist pri cerkvenem pevskem zboru. Zejo lepo je vzgojil družino in jo preživiljal s teškim drvarskim delom.

† **V Idriji ob Bači** je umrl zlatomašnik Leopold Stubelj. Rodil se je 14. septembra 1862 v Rihemberku. V mašnika je bil posvečen 31. junija 1887. Svojo zlato mašo je praznoval v vsej skromnosti v veličastni novi cerkvi v Drežnici. Pokojni gospod, ki je skoro vsa svoja duhovniška službena leta žrtvoval dušnopastirski brigi v Veikem dolu na Krasu, je pred svojim odhodom v pokoj začel trpeti na zgubljenju spomina. Par let je kot vpokojenec preživel v Gorici. Zadnje čase se je bil preselil v Idrijo ob Bači, kjer so ga v sredo, 12. aprila tudi slovesno zagrebli. Pogreb je vodil in mu tudi govoril poslovlino besedo goriški stolni kanonik msgr. Valentinčič.

Za velesojm v Ljubljano. Goriški poto-

valni in turistični urad R. Appiani priredi na letošnji ljubljanski velesojm v začetku junija posebne izletniške vožnje. Do Postojne se bodo izletniki peljali iz Gorice po Vipavski dolini in iz Idrije z avtobusi, naprej pa z vlakom. Odhod bo 5. junija, povratek pa 11. junija.

✓ **V Gropadi** je nastal požar, ki je vničil nek skedenj. Najbolj tragično pa je bilo, ko so prisotni z grozo opazovali usodo, ki je zadela 28 letnega Franca Gregorič, ki je hotel ognju ubežati čez streho, pa se je ta pod njim zrušila in ga pokopala.

Svetovna razstava v New Yorku je bila z veliko svečanostjo otvorjena. Kakor znano je tudi Jugoslavija lepo zastopana. Za tiste, ki bi se za Jugoslavijo posebno zanimali je dal "Putnik", to je glavno turistično društvo v Jugoslaviji, natisniti posebno knjigo v 200.000 izvodih, ki daje obiskovalcu najpotrebnejše podatke o kulturnem, gospodarskem in političnem življenju jugoslovanskih narodov ter o lepota naše zemlje. Tej zadnji točki je posvečena glavna pozornost, ker utegne naši državi prinesiti tudi v najkrajšem času vidne koristi. Brošuro je natisnila Jugoslovanska tiskarna.

Slovinci na Koroškem. "Koroški Slovinci" poroča: Kancler Hitler je odredil, da je za naloge telesne, duševne in npravne vzgoje celokupne mladine v rajhu poleg doma in šole pristojen izključno vodja Hitlerjeve mladine, ki je obvezna organizacija za vso mladino.

Izjema za nenemške narodne skupine! Za mladino nenemških narodnih skupin v Nemčiji je predvidena izjema. Zadevna odredba pravi, da je mladina, katere starši ali očetje po izjavi pripadajo danski ali poljski narodni skupini, od obveznosti izvzeta in ji ni treba pripadati HJ. Starši javijo svojo tozadevno željo nižji upravni oblasti. Mladinske organizacije drugorodnih narodnih skupin nadzira notranji minister.

Kako je s slovensko koroško mladino? Slovenska prosvetna zveza se je kot zastopnica slovenske narodne družine na Koroškem obrnila na pristojno mesto z željo, da se ugodnost lastne mladinske organizacije dovoli tudi koroškim Slovincem.

Ni znano, kako je bila vloga rešena.

Rikard Jakopič, ki ga je pred 25 leti Ivan Cankar imenoval "Upanje slovenske umetnosti in že danes njen največji ponos", je dočkal že svojo 70 letnico in Cankarjeve nade tudi lepo uresničil. Saj je resnično on največja umetniška avtoriteta med Slovenci, čigar sloves sega tudi daleč v svet.

Rojen je bil naš jubilar 12. aprila 1869. leta v Ljubljani. Po dovršeni realki je odšel na umetnostno akademijo na Dunaj, odtod na akademijo v Monakovem, kjer je obiskoval tudi tedaj slovito Ažbetovo šolo. L. 1900 se je vrnil v Ljubljano, živel nekaj let v Škofji Loki, od 1903—1904 je bil v Hynaisovi šoli v Pragi, l. 1906. pa se je za stalno naselil v Ljubljani.

Ljubljana čim dalje bolj čuti prometne težave, katere povzročajo tiri tržaške in gorenjske železnice. Sedaj se zdi, da bodo to zadevo spet začeli reševati in sicer s podvozi. Dela so preračunjena na 6 milijonov din.

Celje je priredilo že II celjski kulturni teden v začetku majnika, ki je obsegal umetniško razstavo, literarne sestanke, glasbene prireditve, s čemer hoče Celje dokazati, da mu pristaja odlično mesto v slovenski družini.

Bibnica je tudi sclavila lep praznik. Anton Skubic je že 25 let za dekana v Ribnici. Slavljence je znan kot odlični, goreč dušni pastir, a tudi kot znanstvenik, kot zgodovinar si je zaslužil mnogo priznanja.

Iz Rakeka zvemo, da so imeli letošnjo Velikonoč izredno veselje, ker so imeli prvič v svoji cerkvi vse velikonočne obrede.

Iz Kostanjevice zvemo, da je v Koprivniku pogorel Martin Jordan, na Prekopi pa so začeli delati denar. V ječi menda ne nadaljujejo več tega.

NEKAJ IZ PREKMURJA

Iz Lendave je bil premeščen v Tuzlo žandarski kapetan Legat Ciril, ki je bil zelo priljubljen.

V Murski Soboti je bila 3. aprila posebna izseljenska slovesnost. V prisotnosti P. Kazimira Zakrajška, predsednika Rafaelove družbe je prevzel svoje delo izseljenskega duhovnika Ivan Skafar, nam že znan po svojih dopisih v Duhovnem življenju.

Med Soboto in Lendavo je stekel maja meseca omnibus, ki vozi dykrat dnevno.

V Kobilju je gorelo pri Štefanu Feher in pri Francu Vugrinec. Škode je 40.000.

Vel. Polana je doživela lepe slovesnost 25. marca, ko je šolska mladež priredila "Materinski dan".

Kobilje. V nedelo 26. marca so nam naš duhovnik oznanili s predgance, da so prezvišeni gospod mariborski knezoškof s pristankom ministra pravde ustanovili pri nas samostojno rim. kat. duhovniško ekspozituro s jakšimi pravicami, kak jih ima edna fara, to je s pravico krščavanja, zóavanja i pokapanja, posebi pa ešče s pravico vodstva matičnih knjig i to od 1. aprila 1939. dalje. Tak smo mi zdaj na Kobilji postanili takekoč samostojna fara pod štero spadnejo tudi Motvarjevi. Prevzišeni gospodi knezoškofi se za to naklonjenost prav vsi verniki toplo zahvaljemo. Hvala tudi vsem, ki so pripomogli, da se je to doseglo.

Vučjagomila v Prekmurju. V preteklem mesecu smo imeli kar 5 požarov. Džubanu Francu sta pogorela hiša in gospodarsko poslopje. Posestniku Ačeku Janezu je zgorela slama in gospodarsko poslopje, Horvatu Štefanu, Peršu Francu in Ferenčeku Janezu veüke množine slame. Veleposestnici Dobray iz Murske Sobotne je pogorelo 15 oralov mladega gozda.

V Polani se resno dogovarjajo o tem, da začno graditi gasilski dom.

Smrt je kosila. V Vidoncih so pokopali na vel. petek 82 letnega Špilak Mihaela. V Slaveči je pri Grahovih umrla mlada mati, ki je prišla iz Francije v spremstvu svoje gospe. Požela jo je pljučnica.

V Kobiljem je prosvetno društvo za vuzem priredilo "Velikonočno igro".

Iz Svetega Jurja poročajo, da je šlo kakih 250 ljudi kot navadno vsako leto v sosedno župnijo čez mejo v Avstrijo k Sveti Ani. Žalostni so se vrnili in povedali, da se v Avstriji vstajenjske procesi-

je več ne vrše.

Iz Melince zvemo, da je bil posvečen za dijakona v Čile rojak Maroša Martin. V kratkem bo zapel novo mašo.

Umrl je v šent Joštu nad Vrhniko oče Lešnjaka Jerneja, ki je doma iz Harjula in živi v Wilde. Maša za pokojnega bo na Avellanedi 11. junija.

PRIMORSKE NOVICE

V Italiji se mesa uživa zelo malo. Na osebo komaj 16 kg (V Franciji 44, na Angleškem pa celo 64 kg) letno na osebo.

Na Nanosu je bil nevaren požar, ki je vničil 12 ha gozda. Večjo nesrečo so preprečili gasilci iz Vipave. Škode je 30.000 lir.

Umrl je v Pragi graditelj slovenskega doma v Trstu Jan Vladimír Hrásky, star 82 let. V Ljubljani je spomenik njegovega dela operno gledališče. Žena njegova je bila Slovenka. Bil je sploh velik prijatelj Slovencev in se je našega jezika popolnoma priučil.

Ljubljanske žale, kakor sedaj z novim imenom imenujejo pokopališče pri Svetem Križu se stalno bližajo svoji preureditvi. Veličastni Plečnikov načrt je deloma že dovršen. Vhod na pokopališče bo nekaj veličastnega. Skozi stobeterbni portal vodi pot do kapelice, kjer bodo mrtvi izpostavljeni na mrtvaškem odru. Teh kapelice bo sedaj 10, kasneje jih bo še več.

Monsign. Alojzij Fogar, bivši tržaški škof je bil imenovan za svetnika kongregacije zakramentov. Značilno je, da je bilo to imenovanje med prvimi, ki jih je odločil novi papež, kar daje poseben povdarek delovanju novega svetega očeta, ki je imel do Slovencev vedno jako prijazno stališče. Saj je znano, da je bilo prav njegovo delo, da je mogel msgr. Fogar tako dolgo ostati na tržaškem škofijskem stolu.

Beograjski velesojem, ki je najznačilnejši dogodek v jugoslovanskem gospodarstvu, je bil otvorjen 15. aprila. Bil je zelo številno obiskan. Te prilike se vsako leto poslužijo mnogi Slovenci, da obišeče državno prestolico, ker je vožnja znatno znižana. Posebno značilno za razvoj Jugoslavije, je razmah Beograda, ki je v dveh desetletjih naarstel na petkratno število svojega prebivalstva. Konec vojске je imel 80.000 danes ima pa čez 400.000 prebivalcev. Mesto leži na taki točki, da napovedujejo velik porast še za naprej. Računajo, da bo v 50 letih imel 1 milijon ljudi, na kar že danes mestna občina resno računa, ker je že dala izdelati tozadevne načrte, da se bo razvoj mesta v tem smislu pravilno vodil, da ne bo treba pozneje podirati celih ulic, kakor smo doživeli to v Buenos Airesu.

V Vavti vasi sta praznovala zlato poroko Nose Janez in Franca, rojena Princ (Rumanja vas).

Pezor. Prosimo odgovor iz Argentine. Prosimo naše izseljence v Argentini, naj nam v Črensovcu na uredništvo Novin javijo naslov Maček Alojza, ki je sin + Maček Andraša iz Kruplivnika hiš. št. 31.

Najstarejša slovenska gostilna na Avellanedi! — Dobra jedača — izborna pijača
veselja polna hiša

P r i d i i n p r e p r i č a j s e !

Š T E F A N C E L E C
MANUEL ESTEVEZ 499
Avellaneda, F.C.S.

Če ti je všeč dobra kapljica,
če ti diši okusna klobasica,
če si kaj zaveden slovenski rojak,
kadar te zanese pot na Avellanedo, potem
se oglasi v slovenskem baru,
RESTAURANT INTERNACIONAL
KARL TERPLAN
Chacabuco 501, Avellaneda, F.C.S.

KRISTUS IN DELAVEC

Brez obrambe.

Še več, suženj je bil brez obrambe. Gospodar je lahko počel s sužnjem, kar je hotel; izkoriščal ga je lahko počel s sužnjem, kar je hotel; izkoriščal ga je pritožil. Dandanes imamo društva za varstvo živali, ki so zakonito zaščitene. Suženj pa ni imel nikake zaščite, zatorej lahko rečemo, da se mu je godilo slabše od živali. Suženj je bil žrtev gospodarjeve jeze, krutosti, skoposti in pohotnosti. Najmanjša napaka, resnična ali ne, je bila kaznovana z bičem, ječo, mučenjem; z žarečim železom so jim vtiskali sramotna znamenja v kožo.

Znanje dogodek, ki se je nameril sužnju Epiktetu, ki je bil pozneje osvobojen in je postal odličen pisatelj. Gospodar se je igral z njim na svojski način s tem, da mu je pogibal nogo. Epiktet ga je opomnil: "Zlomili jo boste." Res noga se je zlomila. A ubogi suženj je le mrmral: "Saj sem vam dejal." in vse življenje je ostal pohabljen.

Gospodar je imel pravico nad življenjem sužnjem. Modrijan Seneka pripoveduje o nekem rimskem patriciju, ki je ubijal sužnje in z njihovim mesom krmil ribe; vil!"

A tudi nežni spol ni bil nič manj okrut. Pogosten je bil slučaj, da je plemenita matrona z bodalcem ranila ubogo sužnjo, ki ni storila drugega zločina, kot da ni uredila zadovoljivo njenih las.

Brez družin.

Sužnjem ni bilo dovoljeno sklepati zakona in si ustvarjati družino. Zveza, ki jim jo je gospodar dovoljeval, se zakon sploh imenovati nemore, ker je bila prisiljeno in iz dneva v dan; odvisna je bila popolnoma

od gospodarja, ki je samovoljno lahko za vedno ločil oba "zakonca".

Še več. Zakonska zveza dveh sužnjem je bila brezčastna in brez zakonitega varstva. Rimsko pravo za sužnje ne prizna možnosti prešuštva, vsak je lahko oskrnil njihov contubernium, revni šotor, ki so v njem prebivali, pritožiti pa se ni imel pravice. Tudi sorodstva med sužnji rimski zakon ni priznal. Le iz posebne milosti gospodarjeve so se sužnji lahko klicali z imeni: oče, sin, brat.

Otroci sužnjem so bili torej prav tako gospodarjeva lastnina, saj so bili produkt kapitala, kakor poljski priidelki, kakor prirastek domačih živali. Plaut je zapisal: "Ali je mogoče, da bibil suženj oče?" Pravoznanec Ulpijan pa beleži, kako so gospodarji bodrili svoje sužnje k vztrajnemu delu: "Delajte, trudite se, in v svoji oporoki bom odredil, naj vam moj sin pokloni vaše sinove."

Rakova rana

Tak je bil družabni položaj velike večine ljudi v obširnem rimskem cesarstvu. Bodi povedano, da so cesarji izdali zaščitne zakone proti samosilstvu gospodarjev, a ostali so ti zakoni vedno le mrtva črka. Tudi nekateri modrijani so dvignili glas proti okrutnemu postopanju s sužnji, na primer Seneka in Epiktet, a bili so glas vpijočega v puščavi.

Suženjstvo je bilo tako globoko ukoreninjeno v poganski družbi, toliko interesov je bilo vezano nanj, tako je ta velika rana že okužila ves družabni organizem, da bi je noben človek, niti celavrst ljudi ne mogla več ozdraviti. Naravnost čudež je bil potreben, nadčloveška moč je bila nujna; kajti izpremeniti je bilo treba mišljenje, izrjavati oni nazor, ki je z orjaškim zidom ločil ljudi v dva dela. Zahvalimo Previdnost, da nam je to Moč poslala. (Dalje sledi.)

LISICA ZVITOREPKA

Drugo jutro se je maček zopet odpravil v drvosek. Odhajajoč zdoma, je še enkrat ostro naročil petelinu, naj nikar ne odpira okna. A lisica je priložilo zopet spazila in slinje so se ji pocedile po mesu. Prišla je torej pod okno in zapela:

"Kukuriku — petelinček,
mili moj sinček!
Zlati grebenček,
srebrni venček!
Ven mi pokukaj,
lej prosá tukaj!"

Petelinček je stopical po izbi in molčal. Lisica pa je vnovič zapela pesemco in zalučala peščico prosa v okno. Peter je pozobal proso in dejal: "Nak, Zvitorepka, ne prekaniš me ne! Saj vem, kaj nameravaš; pojesti me hočeš in oglodati do belih kosti."

"Kaj ti ne hodi na pamet, moj ljubi Peter! Ničesar žalega ti ne storim; povabiti sem te le hotela k sebi v gosti in ti razkazati svoj dom."

In Zvitorepka je zapela še slaje:

"Kukuriku — petelinček,
mili moj sinček!
Zlati grebenček,
srebrni venček,
maslena glavica,
svilena bradica!
Pokaži svoj nosek
skoz okno: tu je prosek!"

Toliko da je bil Peter pokukal skoz okno, ga je lisica že imela v krempljih. Prestrašeni petelinček je zakokodajskal, da je letelo skoz ušesa: "Ugrabila me je lisica pa me tira čez gozdne šture, za dre-majoče bore, potemnih dolinah, po sinjih planinah. Oh, gorrjé, obrala me bo do glavé!"

Začuvši tožbe, je priletel maček na pomoč ter otel petelina lisici iz krempljev.

"Ali ti nisem pravil: Ne odpiraj okna in ne pogleduj skozenj, sicer te lisica oglođa in sné do bele glavé. Za uho si zapiši moje besede! Jutri pojdem dalje od doma... Torej slušaj!"

In zopet je nesel maček kosilce v temni gozd, a lisica je prikrivopetila pod okno in zapela svojo pesemco. Trikrat je prepe-la zapeljivo pesem, a petelinček je stano-vitno molčal.

Naposled pa je lisica vprašala: "Sapramiš, kaj pa to!... Ali je Peter onemel, ka-li?"

"Kaj še, lisica, ampak pamet me je srečala! Saj ne pogledam skoz okno; zaman je tvoja briga; ne ukaniš me nikdar več!"

Lisica je zalučala v okno prosá in pšeničnega zrnja ter vnovič zakročila:

"Kukuriku — petelinček,
mili moj sinček!
Zlati grebenček,
srebrni venček,
maslena glavica,

svilena bradica!
Pojdi z menoj v moj hram,
dobro živel mi boš tam:
v vsakem kotu — mernik pšenice,
kupe drobtin, medene potice."

Izpevši svojo pesemco, je sladkoustno dostavila: "Ko bi le hotel, mili Peter, malce pogledati na moj dom, to bi videl lepih in dobrih stvari! Le nikar ne veruj lažnivemu Krujavu! Ko bi te bila hotela snesti, bi ti bila že davno lahko zavila vrat. Pa Bog me varuj kaj takega! Le neizrečno te ljubim in bi ti rada nekoliko razkazala svet, kjer je tako lepo, tako prijetno. Ne boj se me vendar tako neznanško in poglej skoz okno! Da te pa od samega strahu ne bo konec, stopim tjale za ogal."

Tako se je sladkoustila lisica in se prihulila bliže k steni. Petelinček pa je skočil na pošico ob oknu ter je pogledoval od daleč; rad bi bil vedel, je li res šla lisica za ogal ali ne. Ker ni bilo videti lisice in tudi ne slišati najmanjšega šuma, se je naposled ojunačil in pogledal skoz okno. Zvitorepka pa je hlastnila po neposlužnem petelinčku, ki je zdaj zaman klical mačka na pomoč; zakaj le-ta je bil predaleč v gozdu in ni slišal milih prošenj petelinovih.

Lisica se je potegnila s svojim plenom pod brezo, stoječo sredi pustopoljine, in je pohrustala petelinčka s kostmi vred. Ostalo je le svetlo perje, in veter se je z njim poigral po mahu in po resju.

Zvitorepka se je za silo odtešala. Toda kmalu ji je jelo zopet kruliti po želodec; zakaj použiti petelinček Peter je bil še majhen in mlad ter drobnih koščic.

(Dalje sledi.)

Kraljici in Materi Svetogorski

Sveta gora, skalnata gora,
Zlata gora pri solnčni Gorici!
Kjer Mati božja je naša kraljica,
Ki vse proseče dobrotno sprejema.

Vnebovzetje Marije Device
Avgusta petnajstega veliki dan,
Za Sveto Goro. Mariji Kraljici se klanja
Zbor angelov, množice ljudstva in poje ji zvon.

Ta dan je nešteto število romarjev
Iskalo zavetja pri Njej, ki je
Pribežališče grešnikov, zdravje bolnikov,
Tolažnica žalostnih, vsem Pomočnica.

K njej sem kot dete poromala,
Držala se mame za krilo,
Da bi tudi jaz sama tako srečna bila,
Da bi videla mili Marijin obraz.

In sem jo videla v lepem svetišču,
Na gori njene dobrotljivosti,
Kamor vsak potreben pomoči in globok v veri
Poln zaupanja pobožno hiti.

Bolniki so tam gori ozdravljali,
Hromi so bergle odmetavali,
Ozdravljena bolnica, polna hvaležnosti
Darovala je Mariji svoj lepi las porezani.

O, kje so za nami že tisti dnevi,
Ko smo nežne deklice k Svetogorski Mariji
Tekale na sprehod in ji cvetja nosile,
In nad čudno iepoto naše zemlje strmele.

O, božja Mati svetogorska — kako daleč smo zdaj!
A v duhu naše misli k tebi hite,
Saj isto nebo nad Tabo bedi,
In zvezde nad Tabo nad nami so božje oko.

Na štiristo letnice slavnostni dan
Svetogorski Kraljici presvetli Devici
Od tu, čez morje, po sedmeri mavrici
Pošiljamo slavo in pozdrav tisočer.

Zdrava Marija, milosti polna
Prosi za nas popotnike vse.
Sveta Urška združena z drugimi sveti
V nebesih prosi za nas.

Tereza I. Solič.

Doživljaji Slovenke v Albaniji

Takole pripoveduje sama:

“Lani v jeseni sem bila zaposlena kot blagajničarka na Dobrni. Nekaj dni pozneje sem brala v “Slovenca”, da iščejo dobro in izobraženo gospodinjico, ki zna tudi kuhati, za Albanijo in obljubljen je bila tudi lepa plača. Prijavila sem se in gospodar, ki je dal oglas v “Slovenca”, je bil baron Kirschner, avstrijski Nemeec, instruktor albanske vojske ter poveljnik neke čete. Baron Kirschner je najbrž dobro vedel, da so slovenske kuharice in gospodinje najboljše in najbolj zanesljive, zato je dal oglas v slovenske časopise. Dne 1. oktobra 1938 sem se sešla s svojim gospodarjem in z njegovo soprogo v Splitu v hotelu “Central”, kjer sem tudi prenočila. Nato smo se vkrcali na jugoslovansko ladjo “Srbini” ter se odpeljali v Albanijo.

Bila sem 6 mesecev v Tirani v službi pri baronu Kirschnerju. Gospodar in njegova gospa sta bila zelo prijazna z menoj, imela sem dobro plačo in sem bila deležna velike vljudnosti. Zanimivo je, da sem v albanskem mestu izhajala s štirimi jeziki, ki jih obvladam, to je s slovenščino, srbohrvaščino, italijanščino in nemščino. Srbohrvatski jezik obvlada v Tirani skoraj sleherni inteligent, prav tako italijanski. Na dvoru kralja Zoga je bilo več nameščenk, to je kuharice, služkinj in sobaric, ki so bile Slovenke. S temi sem se pogosto sešla v raznih trgovinah ter govorila z njimi seveda slovenski. Kar uganila sem, da so ta dekleta Slovenke. Tirana ni kakšno gnezdo, kakor so pisali o tem mestu, temveč prav čedno, prijazno mesto, novi del Tirane pa je kar moderno urejen.

Ko se je oračje v mednarodni politiki zaostri, sem po nasvetu izkušenih ljudi odšla na naš konzulat v Tirani s prošnjo za novo dovoljenje za bivanje v Albaniji. Povedal mi je, da ne smem več ostati v Tirani in da moram takoj odpotovati. Neki gospod na konzulatu pa mi je v srbohrvatskem jeziku povedal:

“Odidite čim prej, ker bo vsak čas izbruhnila vojna.”

Dne 6. t. m., to je na veliki četrtek, sem odpotovala v Drač. Nastanila sem se v hotelu. Takoj naslednje jutro, to je na veliki petek med peto in šesto uro zjutraj so italijanske čete pričele bombardirati mesto. Bila sem vsa preplašena. Naglo sem se oblekla ter sem z drugega nadstropja stekla v pritličje in klicala gospodarja hotela. Ta me je odvedel na varnejši prostor, to je v obokano kuhinjo, in mi rekel: “Gospa, pridite sem,

da se ne pripeti kakšna nesreča!” Tam smo se tiščali vsi tujei. Šipe so vse popokale. Prav tako steklena vrata.

Če bi ostala v hotelu, bi bila nedvomno takoj mrtva. V bližini in v isti ulici pa je bilo angleško poslaništvo, kamor smo se zatekli. G. angleški minister in njegova gospa sta bila zelo prijazna ter sta nam postregla s prepečencem in juho. Iz iste ulice nas je bilo okoli 300 preplašenec — tujecev in domačinov. Ta čas pa je že vdrla v ulico italijanska vojska ter streljala na levo in desno. G. ministrov me je tolažila v nemščini, ki jo je govorila seveda bolj površno, češ: “Tukaj so angleška tla, sem Italijani ne bodo prišli!” Italijani pa so po ulicah klicali ženskam: “Spravite svoje otroke z ulice, nevarnost je tukaj. To je trajalo 6 ur. Bilo je nekaj strašnega. Na veliki petek ob 2 popoldne pa je bilo že vse mirno. V Draču sem morala prebiti še eno noč, ker nisem mogla dalje. Dne 7. t. m. sem šla k poveljniku italijanske vojske v Draču in sem zaprosila za odhod v domovino.

V Tirani sem imela udobno življenje. K našemu gospodarju so bili večkrat povabljeni albanski ministri in generali. Kuhinjo sm vodila sama, stregli pa so vojaki pod mojim nadzorstvom. Bil je povabljen tudi naš ataše, o katerem morem reči, da mi je dal za izvrstno postrežbo prav dobro napitnino.

Kakor Tirana, je tudi Drač prav lepo mesto. Ni res, da so Italijani Drač popolnoma razbili. Popokalo je le nekaj šip in zidov, drugače pa je Drač takšen, kakor je bil in bo škodo prav lahko popraviti. Razen prestanega strahu, nisem s strani Italijanov doživela prav nič neprijetnega; nasprotno, vsi italijanski častniki in vojaki ter vse ladijsko moštvo je bilo do mene skrajno vljudno. Enako so bili tudi vsi jugoslovanski uradniki pozorni do mene, jaz pa sem jim rada pripovedovala o dogodkih v Albaniji.

ZOBJE TI NAGAJAJO?

Obrni se na našega prijatelja

Dr. ANDRES L. COPELLO

BRASIL 1057 v pondeljek, sredo in petek od 3—8 ure.
RODRIGUEZ PEÑA 594 v torek, četrtek in soboto
od 2—8 ure.

POCENI IN SOLIDNO

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Pasaje Salala 60

Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO**TARIFA REDUCIDA**

Concesión 2560.

UTRINKI

Slovensko Gospodarsko Društvo v Villa Devoto je za svojo četrto obletnico izdalo tudi posebno publikacijo "Naš Dom", ki je s tem dosegel že 4. številko.

Popolnoma v skladu z vodilno mislijo društva, ki nosi na prvem mestu gospodarski program, povdarja tudi ta publikacija predvsem gospodarstvo, tako v lastni hiši kakor tudi v društvu. Marsikak koristen nauk in dobro misel najdemo med članki. Nekateri so celo prav pomembni.

Nekateri drugi so pa skočili čez ojnice in pogrešili zoper eno osnovnih pravil društva: da hoče biti popolnoma nepristransko, da hoče izključiti vse tiste stvari, ki so vzrok sporov in se posvetiti zgolj gospodarskim ciljem za dobrobit Slovencev.

Načelo, na katerem društvo stoji je, da vera nima z društvom nič opraviti. Prav tako! Naj bo odprto za verne in neverne! Toda proti temu pravilu pa je tudi, vero smešiti. V tem smislu so kaj neumestni nekateri "Utrinki", ki prav zares delajo nelepo disonanco.

Zapisati da je "verski mir le kratek in minljiv kot je veselje pijanca", pač ni bilo potrebno in je čisto jasno, da tisti, ki je to zapisal, ni do kraja pomislil, kaj pomeni. Saj je vsakemu načitanemu človeku poznano dejstvo, koliko tisočev je onih iskajočih duš, kateri živo čutijo, kako človeško srce hrepeni še dalje, potem ko je telo doseglo tisto, kar je telesnemu življenju potrebno. Koliko tisočkrat je že bila potrjena resnica da: "človek ne živi samo od kruha, temveč tudi od božje besede"...

Vsako človeško življenje slednjic doprinese dokaz, da človekovo srce ne najde pravega miru, dokler ne počije v Bogu, kakor je zapisal veliki sveti Avgustin, ki je bil pol svojega življenja bolj neveren kot tisti ki je zapisal navedene besede v "Našem Domu".

Tudi nad znamenjem križa se ni treba spodtikati,

ker bo velika nesreča za vsakega, kdor bo zapuščal ta svet kot sovranik tega znamenja našega odrešenja in božje ljubezni do nas nevrednih in nevhvaležnih zemljanov, ki bi le preradi imeli Boga samo zato, da bi nam telesne dobrote nasipal v naročje....

Vero pa prepuščajo vrabcem.... kakor daje nekdo svet v istih utrinkih...

Saj bi bilo vse to dobro, ko ne bi bilo človeku zapísano, da bo treba umreti in da potem pride sodba!

Nebesa vrabeem prepustiti ni prav nič teška stvar in tudi brez tistega nasveta mnogi tako delajo... Pa ne pomislijo, da jim bo nekoč zato kruto žal in celo kmalu bo to. Saj je stara beseda, da "Bog nikogar za lase ne vleče v nebesa"... Zelo nevarna igra pa je norčevati se iz tistega, kar nam je Bog pripravil zato, da bi nam bilo v resnično srečo.

Saj svet ni odvéeraj! Tudi pred XX stoletjem so živeli ljudje. Če se niso po zraku znali voziti, so pa po zemlji znali bolje hoditi, misliti so pa znali bolj logično, kot današnji modraki.

Nekdo je zapisal tudi v Naš dom, da je "vera protislovna". Kaj naglo jo je pogodil. Samo malo čudno pa je to, kako da je niso mogli spraviti s sveta, ko je vendar že davno dokazano in zgodovinsko izpričano, da se nobena laž ne more ohraniti več kot sto let...

Vero vrabeem?... Ali znate ono zgodbo o lisici in grozdju?

No strina zvitorepka, jo je pobaral kužek, ki jo je našel pod brajdo, zakaj si pa ne vtrgaš sladkega grozda?

Je prekislo, je odgovorila rjavka.

Meni se pa zdi, da je malo previsoko... kajne strina?

*
*

Vsak ne zna vsega, ne. Tistega naj se vsak drži, kar je njegova stvar.

Hvala Bogu, da je še dosti pametnih mož, ki so znali spraviti na noge G.P.D.S., ki ga tudi znajo primerljivo voditi in delajo s tem našemu imenu čast. Zato upam, da bodo znali v nadalje preprečiti, da se v njihovih publikacijah pojavijo še kdaj kake take stvari, ki so v nasprotju z društvenimi načeli in mirnim sožitjem vseh.

Janez Hladnik

PAZITE NA VAŠE KORISTI

zaupajoč nam Vaše

PRIHRANKE V HRANILNICO
DENARNE POŠILJKE VAŠI DRUŽINI
LADIJSKE PREVOZNE LISTKE (za domov in poklicne)

ker naša banka, Vaš star prijatelj, Vam nudi vedno

VSE NAJBOLJŠE POGOJE

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Glavno ravnateljstvo: **AMSTERDAM** (Holandska)

Centrala v Buenos Airesu:
Bmé. MITRE 234
vogal 25 de Mayo.

Podružnica v Buenos Airesu:
vogal Río Bamba.
CORRIENTES 1900

LADIJSKE VOZNE LISTE

za vse paroplovne družbe dobite pri

CA. CENTRAL EUROPEA

SAN MARTIN 469

po najnižji ceni

K A B I N O

zagotovimo vsakemu potniku brezplačno

VPOKLICNE KARTE PO ZELO
ZNIŽANIH CENAH

HOTEL IN RESTAVRACIJA

"PACIFICO"

ANTON BOJANOVIĆ

CHARCAS 767-9 Telef. 31-8783.
Modern hotel, zračne sobe, izvrstna
postrežba, hladna in gorka kopel.
Cena 3—5 \$ s penzionom.

Blizu Retira! V centru mesta!

